

LETO X.

LJUBLJANA,
JANUAR 1972

ŠT. 1

Generalni direktor Adolf Osterc je govoril upokojemcem

Drage tovarišice in tovariši!

Veseli me, da vas lahko pozdravim v naši sredi. Vidite, kako hitro mineva čas in kako hitro se je obrnilo to leto.

Letos nas je toliko kot še nikdar doslej. Rekli smo, kaj bi se v vsaki enoti zase veselili, vsi smo Merkatorjevci, pa se srečujemo enkrat vsi, vsaj v takšnem številu, kot smo se danes. Za vse Mercatorjeve delavce niti ni dvorane, še hla Tivoli bi bila tesna.

Današnje prvo bolj množično srečanje bi rad izkoristil in vas obvestil z nekaj podatki, kako je naš Mercator rastel in kaj pomeni danes. To sem vam dolžan povedati, saj se spomnite, kolikokrat smo napovedali tako rast in tak razvoj Mercatorja. Danes se lahko veselimo uspehov vsi, tudi vi, saj ste zelo veliko pripomogli s svojim delom k takemu razvoju in ugledu podjetja.

Poglejte: Mercator je začel z 22 delavci (to je bilo leta 1949), leta 1962 nas je bilo že 1260 in zdaj nas je skupaj z vajenci, teh je približno 700, že blizu 4500. In dalje: pred 10 leti smo imeli prvih 22 trgovin, od tega 7 samopostrežnih, zdaj jih imamo že 462, od tega 60 samopostrežnih in 9 blagovnic. Samo v zadnjem letu smo zgradili samopostrežne trgovine v naslednjih krajih: v Idriji, Cerknem, Novem mestu, Domžalah, Zadvoju, Cesti na Brdo, Črnučah in blagovnici v Trzinu in v Idriji. Adaptirali smo več klasičnih trgovin in bifejev. Pred 10 leti smo z našo dejavnostjo ustvarili približno 10 milijard starih dinarjev prometa, letos pa ga bomo predvidoma ustvarili blizu 180 milijard.

Vidite, to so podatki, ki razveseljujejo, ki so nam vsem v čast, tudi vam in smo lahko danes ponosni, da smo delali, ali še delamo v Mercatorju. Ne poznajo nas le v Sloveniji, ampak že po vsej Jugoslaviji. Letos so celo izdelali analizo in ugotovili, da je Mercator med trgovskimi podjetji v Jugoslaviji na 12. mestu in da je v enem letu napredoval za 18 mest. V leto 1972 stopamo zato kot čvrsta delovna organizacija in v tem letu si lahko tako priden kolektiv, kot je naš, obeta novih in novih uspehov. Najbolj vidna bosta prav gotovo dva: izgradnja nove, velike blagovnice v Beogradu in večje blagovnice v Ptuj.

Drage tovarišice in tovariši! Želim, da bi se med nami teh nekaj ur dobro počutili, tako, kot se počutijo ljudje, ki so med svojimi. Želim, da bi se čili, zdravi in mladostni dobivali tako še veliko let! Želim vam in vašim družinam srečno in zdravo leto 1972!

Nadaljevanje na 6. strani

Nismo pozabili na njih, še so naši

Približno 200 naših upokojenecv se je zbralo na snidenju 23. decembra.

Toliko stiskov rok, toliko nasmehanih lic, toliko solznih oči je bilo videti tistega decembrskega dne v dvorani Doma JNA v Ljubljani.

Videla sem srečo, ki je žarela na njihovih obrazih, ki jim je čas vtisnil svoj pečat. Bila sem srečna z njimi. Kaj ni čudovito, da človeka osreči že malenkost, kot je njih naše povabilo na snidenje.

Srečanje upokojenecv okoli novega leta je pri nas že v navadi. Tokrat so se zbrali prav iz vseh ljubljanskih enot. Veseli smo, da so prišli v tako lepem številu.

Besede tovariša generalnega direktorja Adolfa Osterca in tovariša Aljančiča, predsednika sindikata, so besede nas vseh. Nismo pozabili na njih, še so naši. Zavedamo se njihovega deleža, ki so ga prispevali na poti razvoja na-

šega podjetja. Ponosni smo na uspehe, ki jih beležimo, ponosni smo na njih, ki so ure, dneve in leta žrtvovali za Mercator.

Še se bomo videli, še bomo obujali spomine, še bomo zaplesali. Obljubljamo jim.

Pa recite, če nimamo nadvse mladostnih upokojenecv?

ŠTRAJK VOZNIKOV, SPREMLJEVALCEV IN RAZKLADALCEV

Moralna in materialna škoda za ves kolektiv

Decembrsko izplačilo osebnih dohodkov v OE »Mercator«, je vznejevoljilo voznike, njihove spremljevalce in razkladalce. Tako imenovani režijski delavci so namreč prejeli razliko neizplačane udeležbe na uspeh enote za minulih pet mesecev, kar je skupno z udeležbo na učinek za pretekli obračunski mesec zneslo 109 % več, kot znašajo osnove. Vozniki, njihovi spremljevalci in razkladalci so zahtevali enako izplačilo tudi zase, čeprav so dobili do dinarja izplačan učinek vsak mesec sproti. Namesto, da bi pogledali v še vedno veljavni pravilnik o nagrajevanju, ki ga je pred dvema letoma, po predhodni razpravi in soglasju kolektiva, sprejel delavski svet, kako je z delitvijo osebnih dohodkov nasploh, ali da bi zahtevali strokovno pojasnilo, je skupina voznikov, spremljevalcev in razkladalcev raje razpredala na pamet in se med seboj podžigala k nerganju.

Štirinajstega decembra zjutraj so sindikalni delavci in vodilni delavci OE »Mercator« pripravi sestanek v prostorih menze v skladišču za ves kolektiv skladišč. Vozniki, spremljevalci in razkladalci so tako lahko na pravem mestu izpovedali, kaj jih teži, kaj jim ne gre v račun. Bil je to zelo dober sestanek, so povedali udeleženci. Povedali smo si vse, kar nam je ležalo na duši, hkrati pa si razčistili račune o

tem, česa ne moremo zahtevati in kaj lahko.

Osnovna ugotovitev tega sestanka je bila, da z decembrskim izplačilom osebnih dohodkov ni bilo nič narobe. Za tako imenovane režijske delavce je bil opravljen obračun udeležbe na uspeh enote za minulih pet mesecev, medtem ko so si vozniki, spremljevalci, razkladalci in drugi delavci, ki oblikujejo svoj osebni dohodek po merilih, to

udeležbo na učinek izplačali sproti, vsak mesec. Zato pa so junjski, julijski, avgustovski, septembrski, oktobrski, novembrski osebni dohodki kazali skoraj neverjetno podobo: večji del kolektiva, tako imenovani režijski delavci, za katere ni mogoče izoblikovati meril za neposredno nagrajevanje po delu, in zato oblikujejo svoj osebni dohodek tako, da dobivajo poleg osnove še od-

Nadaljevanje na 6. strani

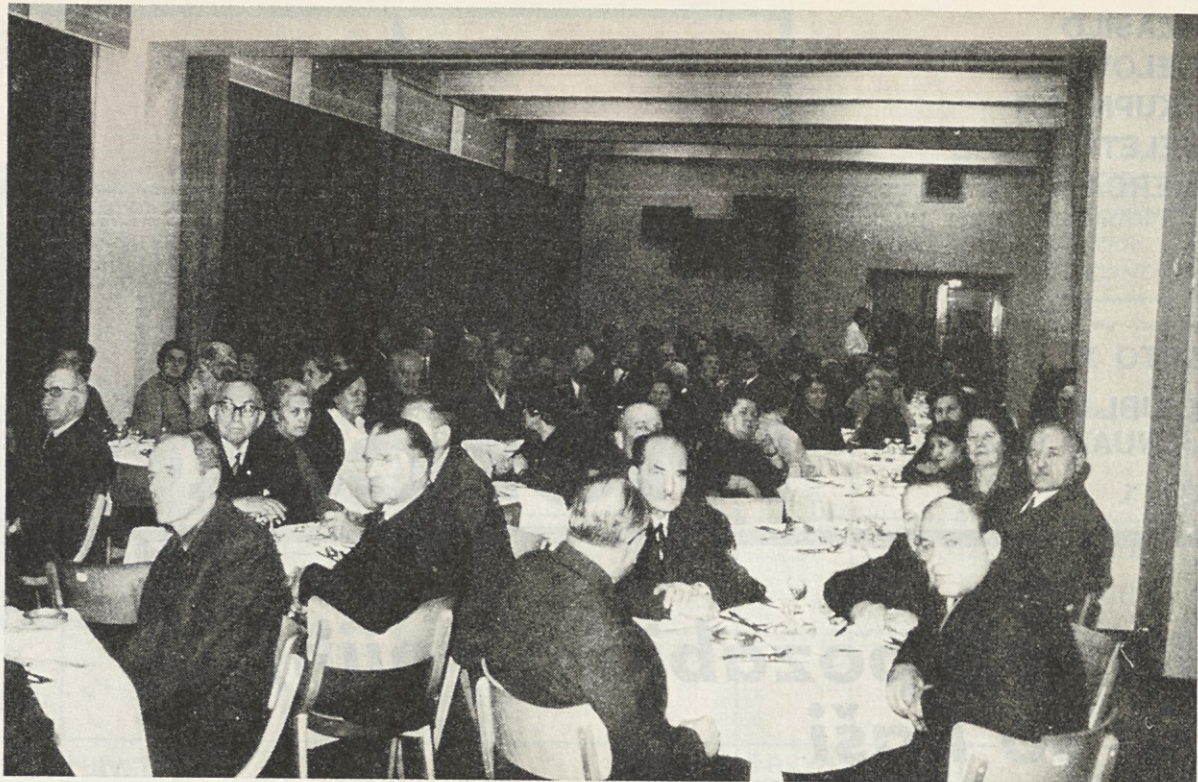
Kako so se počutili na srečanju naši nekdanji delavci?

JOŽICA PETRIČ, upokojenka PE ROŽNIK: 21 let sem delala pri Rožniku. Vse življenje sem bila humorist. Lahko sem se vživela v življenje upokojenca. Šivam, pletem, hodim na izlete. Lepo je tole snidenje! Kar večkrat na leto bi se prileglo.

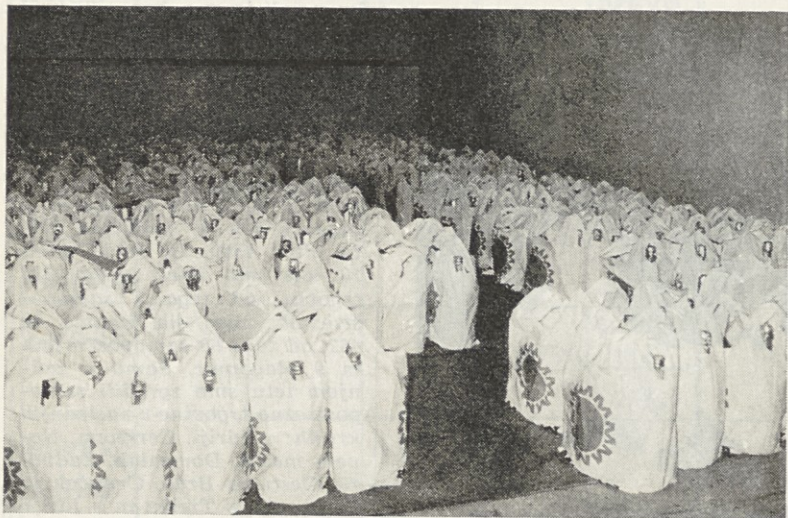
JANEZ OSELLI, upokojenec OE MERCATOR: Star sem 79 let, v pokoju pa sem 10 let. Rad pridem na srečanje upokojencev, ker se le tako lahko najdem s kolegi.

ANICA KOŠAK, upokojenka TMI: Zelo lepo je, da se nas spomnijo.

ANTON GORŠE, upokojenec OE MERCATOR: Letos mi bolj ugaja kot lani. Zakaj? Lansko leto sem pogrešal direktorje. Ve-

Prek 200 se jih je zbralo v dvorani Doma JLA. Z veliko pozornostjo so prisluhnili generalnemu direktorju Adolfu Ostercu

Posebno skrbno so sindikalni delavci pripravili skromna darila za nekdanje sodelavce

Suzana Modrijan, tajnica sindikalne organizacije, je razdelila še tople, novoletne številke »Mercatorja« med naše upokojence

A je treba še kaj reči? Zadovoljen nasmeh pove vse, ali ne, tovarišica Košak iz TMI?

»Kako ta čas beži! Saj je tako kot bi še včeraj delala v podjetju. A ne?«, pravi Maja Klančar (desno) iz OE Mercator

sel sem, če se tudi oni udeležijo našega srečanja.

MAJA KLANČAR, upokojenka OE MERCATOR: Všeč mi je, da takole skupaj sedimo in obujamo spomine. Veseli smo, da imamo še nekaj stikov s podjetjem.

EVGEN ZUPANČIČ, upokojenec PE GRMADA: Star sem 66 let. Še vedno delam, kajti delo mi pomeni življenje. Je pa tudi to, da me brez njega sploh ne pustijo. Trenutno sem poslovođa že v 15. prodajalni.

BETI DERČAJ, upokojenka PE Emona: Že četrto leto prihajam na sprejem upokojencev. Današnji mi je najbolj všeč. Kaj mi tako ugaja? Bogat paket, ki ste nam ga poklonili, pa godba.

MARIJA OKORN, upokojenka PE Emona: Tako lepo je danes. Zelo sem zadovoljna.

VERA VIDERGAR, upokojenka PE Polje: Človek se kar bolj mladega počuti. Ni zahteven, zadovoljen je, da se ga spomnijo.

Pozdravni govor Ota Aljančiča, predsednika sindikalne organizacije OE Mercator, na srečanju upokojencev

Drage tovarišice in tovariši! Predsedniki sindikalnih organizacij vseh ljubljanskih enot so me pooblastili, da vas pozdravim, zaželim dobrodošlico in se vam zahvalim, da ste prišli med nas. Sindikalni delavci smo se zelo trudili, da bi bil današnji dan za vse majhen praznik, da bi bilo za vas srečanje s kolektivom Mercatorja prijetno doživetje, da bi občutili, da ste prišli med svoj

kolektiv in želite z njim nazdraviti novemu letu.

Že leta se tako srečujemo. Vsakič vam pripovedujemo, kaj delamo, kako gospodarimo, kako se širimo, kako se počutimo pri Mercatorju! Vsakič vam je prijetno, ker vam lahko povemo spodbudne novice. Vidimo, da se vzradostite, ko se spet in spet prepričate, da je bilo vredno pustiti dober del delovne dobe v ta-

Nasmejan »Rožnik«. Kaj je le zabavnega povedala Jožica Petrič (na levi) svojemu nekdanjemu direktorju Antonu Stančiču?

Marija Okorn (desno) in Beti Derčaj (levo) med svojimi PE Emona

»Na zdravje!« je voščil Janez Oselli svojim sodelavcem iz OE Mercator

Ni potrebno prebrati

Glince, 10. 1. 1972

Spoštovani!

Ko sem prelistavala naše glasilo Mercator, se mi je pogled ustavil na naslovu: Ni potrebno prebrati. Je že tako, da kar ni treba prebrati raje preberemo kot pa tisto, kar je vsiljeno.

Ženske bi rade prebirale v tem časopisu, kot so mi potrdile, kaj o modi, kuhi, vzgoji in muhavosti otrok ter o novostih na teh področjih. Mogoče bi kakšno stran časopisa odstopili mladini. Ali mladinska organizacija še obstoja?

Naš časopis, ki odhaja iz Ljubljane v razne kraje Slovenije ter združuje okrog sebe 4500-članski kolektiv, bi bil res lahko pestrejši, saj je v vsakem kraju zagotovo vsak mesec kaj novega.

Vas pozdravlja

Julijana Jakofčič

Spoštovana tovarišica Jakofčič, hvala za vaše pismo. Bili smo ga veseli, ker vas je ganil naš poziv k sodelovanju, hkrati pa nas je razžalostilo, ker je videti, da se pač glede vsebine sodelovanja nismo razumeli.

Prav nič nismo hudi, ker ste nam povedali, da s časopisom niste zadovoljni in da bi, glede na tako številčni kolektiv, ki dela v mnogih krajih Slovenije, lahko bil časopis bolj pester. Popolnoma soglašamo z vami in v vašem prispevku »Ni potrebno prebrati«, pripovedujemo med drugim, tudi to.

In glejte, tovariš Marjan Gradišar iz PE Tržič na primer, je ta naš prispevek tako razumel, da nam je opisal, kako so se tudi pri njih poslovali od starega leta na poslovnem in družabnem področju. V uvodu nam je napisal, da ga je k temu spodbudil naš prispevek »Ni potrebno prebrati«.

kem podjetju, med takim kolektivom, ki si prizadeva, da bi nadaljeval in še obogatil to, kar je ustvaril prejšnji rod.

V imenu vsega kolektiva želim, da bi se ob letu spet zbrali tako zdravi, čili in zadovoljni, kot vas vidim danes. Želim vam zelo veliko sreče in zdravja v letu 1972.

»Ja, pravzaprav je vsako leto lepše,« je menil Anton Gorše iz OE Mercator

Dalje. Pred dnevi se je v naši pisarni oglasil tovariš Vilko Korenčan, poslovodja in mentor naših učencev. Tudi njega je »ganil« naš prispevek, vendar tako, da je ob prihodu potegnil iz žepa članek z naslovom »Oh, ti izpiti!«, v katerem popisuje težave in prizadevanja Mercatorja pri nudenju strokovne pomoči našim učencem pri praktičnem pouku. In prav s pomočjo tovariša Korenčana nam je uspelo vso stran posvetiti učencem, torej velikemu delu naše mladine.

Obema tovarišema in vsem tistim, ki nam še sicer niste poslali svojih prispevkov, ste pa enako

Izžrebani reševalci novoletnih nagradnih križank:

Komisija je izmed 114 poslanih rešitev izžrebala naslednje reševalce:

1. Katja Ulrych, 61000 Ljubljana, Aškerčeva 3 — 400,00 din,

2. Stane Žavbi, 61000 Ljubljana, Mesarska 6 — 200,00 din,

3. Fani Hribernik, 61000 Ljubljana, Aškerčeva 3 — 100,00 din.

Čestitamo!

razumeli naš poziv k sodelovanju — od srca hvala!

In zdaj spet k vašemu pismu in vašim predlogom tovarišica Jakofčič. Povedati vam moramo, da smo prav vsi, ki sodelujemo v časopisu na delovnih mestih, kjer v opisu delovnih dolžnosti ne piše, da je naše delo pisanje za časopis. Ali bolj točno: to opravilo nima prav nobene zveze z delovnim mestom, ki ga sodelavci časopisa zasedamo. Zato smo torej v enakem položaju kot vi. Kako bi naj potem majhna skupina, zaenkrat 5, 6 takih delavcev obredla vse slovenske kraje, kjer Mercator deluje. Ali ne bi zato bilo bolj racionalno, izvirno, če bi nam iz posameznih kolektivov raje sami napisali.

Vidite, tako je tudi zaradi tega težko, ali celo ni mogoče popestriti časopis z modo, kuho, vzgojo in tako dalje. Ali ste sploh kaj pomislili, da je za vsako od teh področij potreben strokovnjak, in da je take strokovnjake potrebno pridobiti za pisanje. Sicer pa, razen pisanja o delu in življenju mladine, vse tisto, kar vi predlagate, niti ne sodi v okvir internega glasila kolektiva. O čem želimo pisati v informativnem glasilu naše delovne skupnosti, pa smo objavili lani v septembrski številki. Zato tega ne bi ponavljali. Za modo, kuho, vzgojo pa imamo že specializirane časopise in revije, ki lahko resnično strokovno obravnavajo posamezna področja in druge revije, ki si lahko privoščijo veliko in specializirano redakcijo, da je tudi kos tako različnim področjem, kot jih vi predlagate.

Zdaj se bolje razumemo, mar ne? Ob tej priložnosti pa pozivamo k sodelovanju vse, ki bi lahko prispevali h kakovosti in pestrosti našega časopisa.

Lep pozdrav!

Ivanka Vrhovčak,
odgovorna urednica

Kako so v PE Preskrba preskočili iz starega v novo leto

Upravni odbor je na svoji zadnji seji v začetku decembra razpravljal med drugim tudi o udeležbi na novoletnem sejmu v

Kranju ter sprejel sklep, da se novoletnega sejma v Kranju naša enota ne bo udeležila. Pač pa se je odločil za novoletno prodajo v

prodajalnah Mercatorja s posebnimi novoletnimi popusti. Tako je bila od 15. do 31. decembra 1971 v vseh Mercatorjevih prodajal-

nah, poleg redne reklamne prodaje, še prodaja blaga s posebnim novoletnim popustom. Pri nakupu industrijskega blaga prek 10.000 S din smo priznavali strankam za gotovinski nakup 5%, za nakup na potrošniška posojila pa 3% posebnega novoletnega popusta.

Vse prodajalne so se za to vrsto prodaje dobro pripravile, uredile so temu primerno izložbe ter notranjost prodajaln. Vse to in pa primerna novoletna dekoracija prodajaln, je dajalo prijetno razpoloženje za nakupe pred novoletnimi prazniki.

Zadnje dni starega leta pa je prodajalne Mercatorja obiskal dedek Mraz. Dedek Mraz se je potrošnikom zahvaljeval za nakupe pri Mercatorju, obenem pa se je zanimal, kako so potrošniki zadovoljni z nakupi in izbiro blaga v Mercatorjevih prodajalnah. Najmlajše pa je obdaril s sladkarijami.

Nadaljevanje na 5. strani

Dobri, stari dedek Mraz

Še mi, ki že davno nismo več otroci, se veselimo tvojih daril. Kako te imajo radi šele otroci. Si videl njihove velike oči, njihove ročice, ki so želele pobožati tvojo sivo brado, si slišal njihov smeh?

Malčke članov našega kolektiva je obiskal že 20. decembra v Mladinskem gledališču. Pripravil jim je igrice slovenskega avtorja Janeza Žmavca »Domača naloga na potepu« in poln koš daril.

Igra je bila po svoji težavnostni stopnji primerna za šolske otroke, toda kljub temu so se

tudi tisti izpod šest let vseeno nasmejali norčijam Jakca in Mojce, ki se je šla Piko Nogavičko, predvsem pa škratov Slika in Slaka.

Darilni paket v katerem je bilo najti sladkarije, žogo in slikanico, je razveselil prav vse otroke, ki so s svojimi starši do zadnjega kotička napolnili dvorano.

L. N.

Dedek Mraz! Koliko veselja si prinesel tudi letos našim najmlajšim!

Le dobro pogledjte! Vsak ima v naročju še majhnega Merkatorčka

Predsednik sindikalne organizacije Oto Aljančič je z drugimi člani izvršnega odbora tokrat asistiral dedku Mrazu

Ta Pika Nogavička pa je res zabavna. Res smo se ji nasmejali

ново ново ново

Tik pred zaključkom redakcije smo iz galanterijskega oddelka prejeli naslednje obvestilo:

»Končno smo prejeli tiskan selotejp »Mercator«, po katerem je bilo že veliko povpraševanje. Selotejp je širok 25 mm, na roli pa ga je 66 m. Cena za rolo tiskanega selotejpa je 16,50 dinarjev. In še podatek o tem, kako izgleda:

podloga je mlečno-bele barve, oranžni »M« in pod njim črni napis Mercator.

Naročite lahko v prodajnem oddelku, prek naših potnikov ali pa direktno v galanterijskem skladišču.

DEJAN

n novo novo novo

Kako so v PE Preskrba preskočili iz starega v novo leto

Nadaljevanje s 4. strani

Celotni program obiska Dedka mraza po Mercatorjevih prodajalnah je bil objavljen v reklamnem oglasu lokalnega Radia Tržič. Potrošniki in otroci so pričakali dedka Mraza pred prodajalno Mercatorja. Vzdušje in razpoloženje je bilo zelo prijetno, kar je dokaz, da si potrošniki takega srečanja tudi v bodoče še želijo.

SREČANJE Z UPOKOJENCI

Tudi sindikalna organizacija v enoti se je za novoletno praznovanje dobro pripravila. Tako je tudi letos kot že vrsto let poprej priredila sprejem za 22 upokojenih delavcev naše enote. Tovariš direktor, Jože Mokorel je pozdravil upokojence. V kratkem nagovoru jih je seznanil z dose-

ženimi uspehi enote in podjetja kot celote v letu 1971. Upokojencem je zaželel mnogo trdnega zdravja in osebne sreče v letu 1972. Po pozdravnem govoru smo obdarili navzoče upokojence ter jih zatem povabili na skromni prigrizek. Ob prijetnem razpoloženju in obujanju spominov na razvoj in delo v PE Preskrbi Tržič, v času, ko so bili še oni aktivni člani našega kolektiva, so bili upokojenci zelo razpoloženi pozno v noč. Ob slovesu smo si ob stisku rok in izrečenih željah za uspehe in srečo v letu 1972 obljubili, da se ob letu spet srečamo.

Bolne upokojene tovariše, ki se sprejema niso mogli udeležiti, pa je posebna komisija, ki so jo sestavljali člani sindikalne organizacije, samoupravnih organov enote in uprave enote obiskala na domu. Zaželela jim je skorajšnjega okrevanja ter jim izročila skromna darila z željo, da bi se v prihodnjem letu zopet srečali skupaj z drugimi upokojenimi tovariši.

DEDEK MRAZ MED MERCATORJEVIMI OTROCI

Enako kot za upokojence, je tudi za otroke zaposlenih staršev priredila sindikalna organizacija sprejem in obdaritev. Do 12 let

starosti otrok zaposlenih staršev je v naši enoti 114. Obdaritev otrok in srečanje z dedkom Mrazom je bil prijeten. Razgovor dedka Mraza z otroki o uspehih v šoli, pridnosti, koliko poznajo podjetje Mercator, petju in recitacijami otrok vse je dalo še posebno veselje otrokom. Za zaključek srečanja pa se je dedek Mraz tudi slikal z otroki. Tako je bil tudi letošnji sprejem kot vsi dosedanja zelo lep in bo otrokom prav gotovo ostal še dolgo v spominu.

Ob zaključku poslovnega leta 1971 se je v Veletrgovini Mercator PE Preskrba Tržič prek lokalnega Radia Tržič zahvalila za naklonjenost in zaupanje, ter zaželela vsem cenjenim potrošnikom mnogo sreče in zadovoljstva v letu 1972 z željo, da bi bili potrošniki tudi v bodoče zvesti kupci v prodajalnah Mercatorja. Enako čestitko je enota poslala prek Radia Jesenice tudi potrošnikom Radovljice, Bleda, Jesenic in Bohinja.

Vsem poslovnim enotam Veletrgovine Mercator pa želi PE Preskrba Tržič veliko delovnih uspehov v letu 1972 ter uspešnega medsebojnega sodelovanja v korist celotne delovne skupnosti Veletrgovine Mercator.

Marjan Gradišar

Obisk dedka Mraza v blagovnici Mercatorja v Tržiču

Obdaritev otrok zaposlenih staršev v PE Preskrbi Tržič

Predstavniki našega delovnega kolektiva so voščili srečno in uspešno novo leto tudi miličnikom - prometnikom

Moralna in materialna škoda za ves kolektiv

Nadaljevanje s 1. strani

stotek udeležbe na poslovni uspeh organizacijske enote, so prejeli le 3,4% višje osebne dohodke kot leto poprej, čeprav je celo odredba o zamrznjenih osebnih dohodkih dovoljevala za 11% višje izplačilo. Drugi, manjši del kolektiva, pri katerem je mogoče rezultate dela izmeriti, in zato oblikuje svoj osebni dohodek po merilih, pa je prejemal za enake mesece od 35—59%, glede na pridnost, višje osebne dohodke kot leto poprej.

Nevsakdanja primerjava, kaj? In to lani, ko se je tisoč in tisoč delavcev vključil težkemu delu, višjim življenjskim stroškom, večjemu obsegu dela moralo podrežati odredbi o zamrznjenih osebnih dohodkih in potrpežljivo ter razumno čakati na samoupravni sporazum o delitvi dohodka in osebnih dohodkov.

KAKO SE JE TO MOGLA ZGODITI V OE MERCATOR?

Petnajstega maja 1971 je začela veljati odredba o zamrznjenih osebnih dohodkih, po kateri so smele delovne organizacije celotno maso osebnih dohodkov, torej od prvega januarja dalje, povečati le za 11% v primerjavi z letom 1970. Za vse organizacije, ki bi morebiti presegle teh 11%, so bile določene hude materialne sankcije. Naši samoupravni organi so imeli tako le dve izbiri: razpoložljivo maso osebnih dohodkov razdeliti po veljavnih merilih za nagrajevanje v OE Mercator tako, da bi vsem — režijskim delavcem in delavcem, ki so nagrajevani po merilih, izplačali enak višji odstotek osebnih dohodkov, vendar ne višjih kot 11%. Razliko do dejanskega zasluženega osebnega dohodka pa bi vpisali na kartico in z izplačilom čakali dne, ko bi to po predpisih lahko storili, torej do podpisa samoupravnega sporazuma.

Druga izbira pa je bila — ravnanje solidarno in iz razpoložljive mase osebnih dohodkov, po veljavnem sistemu nagrajevanja v OE Mercator, deliti osebne dohodke tako, da bi delavci, ki oblikujejo svoj osebni dohodek po merilih in si ga torej lahko izračunajo vsak dan in seveda vsak mesec, kar je hkrati najbolj spodbudno plačilo za opravljeno delo, dobili na izplačilni dan celotni zaslužen osebni dohodek. Vsi drugi, tako imenovani režijski delavci pa bi zato prejeli le del udeležbe na uspeh enote, akontacija, večji del pa bi ostal v evidenci na kartici in bi ga izplačali tedaj, ko bi po predpisih to lahko storili, torej po podpisu samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in delitvi osebnih dohodkov.

In za ta drugi način obračunavanja OD so se odločili samoupravni organi zavestno, ker so sodili, da je pač, zaradi višjih življenjskih stroškov in težjega fizičnega dela tem delavcem potrebno pomagati solidarno, tudi tako. Zgodilo se je namreč naslednje: s 35 do 59% višjimi osebnimi dohodki, v primerjavi z letom poprej, so delavci, ki prejemajo

osebne dohodke po merilih, tako izčrpali celotno maso osebnih dohodkov, da je za drugi, večji del kolektiva ostalo le toliko sredstev, da so prejeli vsak mesec 3,4% višje osebne dohodke kot leto poprej, čeprav bi še kako krvavo potrebovali sprotno izplačilo za dovoljenih 11% višje osebne dohodke, saj so višji življenjski stroški prizadeli tudi nje in saj so morali, z rastjo podjetja, opraviti tudi več dela kot leto poprej. Zato je ta del kolektiva toliko težje čakal na spremem samoupravnega sporazuma o delitvi dohodka in delitvi osebnih dohodkov.

TO SE JE ZGODILO PETNAJSTEGA NOVEMBRA

Samoupravni sporazum za trgovino so predstavniki kolektivov končno le podpisali. Po merilih, kot jih določa sporazum (ne po moralni volji), je naša strokovna služba ponovno izračunavala maso osebnih dohodkov. Po tem izračunu je bilo zdaj za 35% več denarja kot ob izračunu maja. Zato so režijski delavci lahko obračunali svoje zaslužene osebne dohodke za nazaj do maja, ko so dobivali v kuverti le del opravičenega osebnega dohodka. In s tem obračunom, ki je znesel 109 odstotkov več kot znašajo osnovne, je prejel vsak delavec razliko neizplačane udeležbe na poslovni uspeh za pet mesecev nazaj in celotno upravičeno udeležbo na poslovni uspeh za pretekli obračunski mesec. Šele s tem obračunom so prejeli režijski delavci toliko denarja, kot če bi jim sproti, vsak mesec izplačali 10,2% višje osebne dohodke kot leto poprej. Torej ne 11% kot bi imeli pravico, ker vključuje samoupravnemu sporazumu in njegovim merilom, nov izračun mase osebnih dohodkov ni omogočil takega izplačila.

»ČISTI RAČUNI — DOBRI PRIJATELJI«

Takšno obrazložitev delitve osebnih dohodkov so slišali vozniki in njihovi spremljevalci in razkladalci na sestanku v menzi. Ob neizpodbitnih dejstvih so se tedaj prepričali, da nimajo pravice do podobnega obračuna osebnih dohodkov za nazaj, ker je zanje bil tak obračun zasluženega osebnega dohodka opravljen vsak mesec sproti. Še več: s primerjavo nekaterih najbolj značilnih delovnih mest v OE Mercator in povprečnimi osebnimi dohodki delavcev na teh mestih so s svojimi osebnimi dohodki, tako po višjem odstotku kot po absolutnih zneskih v primerjalnem obdobju 1970 : 1971, pustili daleč za seboj vse tiste delavce, ki oblikujejo svoj osebni dohodek po udeležbi na uspeh enote.

Na istem sestanku so vozniki potem potožili, da ne dobivajo nadomestila za pomoč pri razkladanju, torej za delo, ki ne sodi v njihovo osnovno delovno obveznost. Tudi v tem primeru se je pri pojasnjevanju bilo potrebno opreti na okvirni pravilnik o

upravljanju prevozov z motornimi vozili v javnem in notranjem prometu, sprejet je bil 23. 12. 1969. V pravilniku so določene pravice in odgovornosti voznikov in po teh določenih vozniki niti ne smejo opravljati drugega fizičnega dela, kot voziti in jih v kaj drugega nihče ni silil! Nasprotno! Če so torej pomagali svojemu spremljevalcu pri razkladanju tovara, so to storili iz lastne volje, zato, ker so želeli čimprej sesti spet za volan in peljati nov tovor.

Upravičeno pa so se pritožili nad neustreznimi nadomestili osebnega dohodka za čas koriščenja letnih dopustov.

Zato, da bi te in podobne morebitne nesporazume in nepravilnosti najhitreje odpravili, so iz lastnih vrst izbrali šestčlansko komisijo, ki naj bi skupno z ustrezno strokovno službo od primera do primera proučila, opravila potrebne analize in izračune, ki bi jih razgrnili na prihodnjem sestanku v skladišču. Komisija se je sestala le enkrat, drugi dan po izvolitvi.

Videti je bilo, da je po tem sestanku vse v redu. Začel se je normalni delovni dan in še več naslednjih. Strokovne službe so svoje, že začeto delo pri zbiranju elementov za nov pravilnik o nagrajevanju za OE Mercator, ki bo usklajen s samoupravnim sporazumom, le še razširile z novimi predlogi voznikov, spremljevalcev in razkladalcev.

ČEZ TRI TEDNE ZNOVA

Ni se še obrnil mesec, ko je v skladišču spet zavrelo, toda tokrat drugače kot 14. decembra. Vse razlage, utemeljena dejstva, dobri sklepi, umirjen in razumen razgovor, vse to je bilo zaman. Kot da se nikdar ne bi pogovarjali o sistemu delitve osebnih dohodkov, o nadomestilih za letne dopuste, o dodatnem fizičnem delu in zaslužkih voznikov, o pravičnejši razporeditvi prog... Vse mu temu je skupina treh štirih voznikov dala nov prizvok in zlepa in zgrda pritisnila na vse druge, da so ustavili delo. Ker niso podnevi opravili z grožnjami morebitnim stavkokazom, so storili ponoči, ko so po domovih budili voznike in jih pozivali, naj zjutraj ne sedijo za volan, naj ne prisedejo v kabino. No, potem pa tudi razkladalci ne bodo imeli dela.

V petek, 7. januarja zjutraj je bila torej neke vrste ponovitev sestanka pred tremi tedni. In spet je bilo videti, da so se dobro pomenili, da bodo vozila s tovorom krenila na pot. Vozniki in drugi so celo obljubili, da bodo zamujeno nadoknadili naslednji dan, v soboto. In s tem sklepom so se razšli.

V dveh dneh so sicer prepeljali iz skladišč dobro polovico povprečne dnevne norme, vendar ob pomoči drugih, špediterskih podjetij. Živila je vendar potrebno razvoziti in trgovine založiti!

Pobudniki štrajka pa so netili novo nerazporejenost do dela. Poslužili so se časopisa Delo in prek osrednjega slovenskega dnevnika pozvali na štrajk še v ponedeljek.

GENERALNI DIREKTOR JE POZVAL NA DELO

V ponedeljek zjutraj je generalni direktor Adolf Osterc pozval vse na delo, zastavil svojo besedo, da se bo zavzel za rešitev vseh zadev, do katerih so upravičeni.

Kdor še vedno noče delati, jim je dejal, pa naj izroči ključ avtomobilov in prometne knjižice. Od 52 voznikov, 50 spremljevalcev in 14 razkladalcev, so se vsi vrnili na delo, razen 6 voznikov in 11 spremljevalcev.

Ti so vztrajali pri svojem. In za te je bilo potrebno, skladno z zakonom o delovnih razmerjih, uvesti zakonit postopek. V tem trenutku, ko to pišemo, so razporejeni na delovno mesto razkladalcev naslednji vozniki: Tomaž Istenič, Janez Fink, Mirko Skukanj, Lado Žunič, Janez Gašperič in Čedomir Nikolić. Na delovno mesto skladiščnih delavcev in s prepovedjo opravljanja delovnega mesta spremljevalca tovarnih vozil pa so bili razporejeni naslednji: Franc Gradišar, Ivan Kogovšek, Marjan Bedenčič, Franc Zupet, Drago Žaren, Jurij Višnjič, Štefan Kastelic, Milan Lisjak, Milan Koren, Franjo Dreven in Stane Kostrevc.

V skladiščih se zdaj delovni dnevi spet normalno vrstijo. Mimo nedavnih dogodkov, predvsem pa mimo načina, kako so jih nekateri usmerjali pa vendar ne moremo. Zato smo tudi v današnji številki našega glasila želeli čimbolj podrobno obrazložiti vsa sporna vprašanja in potek dogodkov, da bi bili člani kolektiva dobro obveščeni in da bi lahko trezno presodili minule dogodke.

NIKDAR NISMO DOVOLILI POSAMEZNIM VARNOSTI V SKUPINAM VEČJIM SAMOUPRAVNIM PRAVIC

Človeško je, da smo občutljivi na osebne dohodke, da slabo prenašamo, če dobi nekdo na izplačilni dan več v kuverti, kot bi mu »po naših računih« šlo, ker smo si slabo zapomnili ali pa se nismo trudili in se seznanili s sistemom nagrajevanja pri nas. Zato 14. decembra ni nihče zameril voznikom, njihovim spremljevalcem in razkladalcem, da so zahtevali pojasnilo, zakaj so tako imenovani režijski delavci naenkrat dobili višji odstotek udeležbe na uspeh enote, kot znašajo njihovi sproti obračunani mesečni odstotki učinka. Vsakdo jim je tudi pritrdil, da imajo pravico do drugače obračunanih nadomestil za redne letne dopuste. Gotovo imajo tudi prav, da ni vse v redu z razporeditvijo prog in z nekaterimi drugimi elementi, ki vplivajo v notranji delitvi na take ali drugačne možnosti za zaslužek.

Če je bilo dotlej kaj narobe, je bilo morda le to, da v OE Mercator nismo sproti spoznavali potrebe po temeljitejšem obveščanju, da vključujemo težavam, kako ujeti prosto uro za sestanek, takih ur vključ temu nismo lovili, si v medsebojnem pojasnjevanju nismo odgovorili na vsa sporna

Nadaljevanje na 7. strani

Moralna in materialna škoda za ves kolektiv

Nadaljevanje s 6. strani

vprašanja in si ob takih priložnostih povedali tudi vse tisto, kar nas pa v naši enoti in sploh pri Mercatorju lahko razveseljuje. In, kot vemo, tega ni tako malo.

V teh dneh je sicer marsikdo ugotovil, da v Mercatorju obveščanje ni bilo nedotakljivo, ampak smo vse, o čemer so sklepali samoupravni organi, zapisali in to javno razobesili. Prav tako so se o vsebini teh razprav pogovarjali člani samoupravnih organov s svojimi sodelavci med delom, v odmorih itd. Del informativne vloge je opravil tudi naš časopis. Informirali so tudi šefi oddelkov itd., itd. Konec koncev je vselej tako, da je lahko resnično vsestransko obveščen vsakdo, če se le hoče seznanimi z vprašanji, ki so pomembna za njegov položaj v delovni organizaciji.

Tisto grenko, nesprejemljivo, vse obsodbe vredno je sledilo potem, po treh tednih, ko je šlo za enake obtožbe, ki smo jih že obravnavali, si zadeve med seboj pojasnili in jih tudi razporedili na upravičene in neupravičene.

Ni bilo prav, da so nekateri bolj verjeli posameznikom, ki so kdo ve zakaj in pod čigavim vplivom sejali razdor med nami in hoteli prizadejati naš samoupravni red, kot pa zakonitim zastopnikom družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov in vodstvu strokovnih služb.

Pri Mercatorju se nismo nikdar delili po pomembnosti posameznih služb; nikdar nismo dovolili, da bi si posamezniki lastili večje samoupravne pravice kot jim gredo; nikdar ni ena interesna skupina, ali služba, ali sektor, ali enota žvela na račun druge. Če ne bi tako spoštovali tega reda, potem bi resnično doživeli vsak mesec 10, 20 takih žarišč nezadovoljstva, kot so ga zanetili sedaj v skladišču. Mercator je organizacijsko funkcionalna organizacija. Nobena služba ali sektor zato ni namenjen samemu sebi, ampak neobhodno potreben za celovito funkcioniranje delovne organizacije. Kar predstavljamo si, če bi za nekaj dni odpovedalo računovodstvo, ali bi prenehala z delom nabavna služba, če bi zapahnili vrata v skladiščih itd., itd. Nikogar od naštetih in drugih oddelkov, ki jih imamo, zato ne moremo pogrešati, ker sicer lahko zaključimo posle, saj ne bi imeli ničesar prodajati, reklamirati, računati, kaj nakladati, voziti, izplačevati itd.

Zakaj je bilo potrebno na to spomniti? Ker v naši delovni organizaciji ne more nihče povzdigovati svojega dela, pripisovati vrednosti samo svojemu delu, delo drugih pa podcenjevati, omalovaževati in razglasiati za »nebodigatreba«. Del tega je bilo namreč slišati ob zadnjih izplačilih osebnih dohodkov.

V naši delovni organizaciji smo vselej poiskali vse možnosti — materialne in moralne za medsebojno solidarno pomoč. Zato ni nikomur prišlo na misel, da bi sodelavcu oporekal npr. kredit za stanovanjsko izgradnjo, če je bil potreben take pomoči. Zato pa je lahko 26 voznikov (vsak drugi) dobilo skupaj 835.215 din sredstev v obliki kredita za stanovanjsko izgradnjo. Prav tako smo z boljšo

kvalifikacijo privoščili vsakomur boljši kos kruha. Zato pa je, med drugim, 22 nekvalificiranih delavcev hodilo v šolo za poklicne voznike in kasneje sedlo za volan Mercatorjevih avtomobilov. K sreči imamo možnosti tudi za take delovne razmere, da velika večina voznikov in njihovih spremljevalcev prenočuje doma in se jim ni potrebno noč za nočjo zatekati v hotele ali na parkiriščih ob cestah dremati v kabinah avtomobilov. In slednjič, take urejene delovne in življenjske razmere, solidarni odnosi med nami so nas vedno vezali na delovno organizacijo. Zato pa je v petih letih na primer le 9 voznikov odšlo iz podjetja, od teh so se 3 upokojili, dva sta opravila kvalifikacijo za voznike avtobusa, vsi drugi pa so v utemeljitvi zapisali, da se želijo zaposliti bližje domu.

Tudi to smo si morali povedati, da bi zdaj lahko bolj pravično presodili minule dogodke.

I. Vrhovčak

Ne mimo svoje organizacije

V delovni organizaciji imamo organizirano delavsko organizacijo, to je sindikalna organizacija, imamo organizirano organizacijo ZK in seveda samoupravne organe. Dolžnost in pravica vseh teh organov in organizacij v podjetju je, da med drugim rešujejo tudi morebitne nepravilnosti, ki prizadevajo delovni kolektiv. Če so torej vozniki tovornih avtomobilov in njihovi spremljevalci menili, da se jim godi krivica, bi bilo prav, da se z vsemi organi, tako s sindikalno organizacijo, ZK in seveda samoupravnimi organi, pred štrajkom dogovorijo, kako in na kakšen način bi po njihovem mišljenju razrešili vsa vprašanja, ki jih tarejo, tudi obračun osebnih dohodkov.

V našem samoupravnem sistemu je pravica in dolžnost vsakega delavca, da sodeluje pri zasnovi in sprejemanju vseh normativnih aktov, tudi pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, in se po njem dosledno tudi po tem

ravna. Če smo v našem primeru čutili potrebo po spremembi pravilnika o nagrajevanju, potem moramo poudariti, da tega nismo odlagali iz malomarnosti, ampak ker smo morali počakati na družbeni dogovor. V našem samoupravnem sistemu velja, da si pravila igre predpisujemo v medsebojnem dogovoru in to tako pošteno in pravično, da ne oškoduje ta interesna skupina druge.

Zato IO sindikalne organizacije OE Mercator meni, da v nobenem primeru ne more zagovarjati zahtev, ki niso samoupravno dogovorjene, ki jih ne vsebuje samoupravni sporazum ali podjetniški pravilnik o delitvi OD. Zato pozivamo ves kolektiv, da se v prihodnje bolj strne v sindikalni organizaciji in demokratično ter organizirano prek nje obravnava in rešuje še posebno vsa tista vprašanja, ki so najbolj občutljiva za posameznika in kolektiv.

Izvršni odbor sindikalne organizacije OE Mercator

Sejem ni bil živ...

Izrek, zapisan v naslovu, lahko velja za zadnji, že tradicionalni novoletni sejem na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Pa čeprav smo pred otvoritvijo sejma lahko slišali in tudi brali v časopisju prav nasprotno.

Preselimo se najprej za trenutke za nekaj let nazaj. Prostor pred Gospodarskim razstaviščem je bil lepo urejen kot v pravljici deželi. Polno najrazličnejših štantov, zabaviščnih objektov za naše najmlajše, tisoče raznobarnih lučk... In tako je bilo tudi po vseh halah razstavišča. Na sto in sto stojnic je bilo. Tam so trgovci ponujali raznovrstno blago in pri tem opozarjali na veliko znižanje znanim izdelkom. Ko pa so se sejemska vrata zaprla, smo v časnikih lahko brali, da je bilo vse preveč kiča, blaga slabših kvalitete in tudi tisto o cenah ni bilo povsem res. In tako smo se potem na tihem pripravljali na naslednji novoletni sejem in ob tem zagotavljali, da bo boljše in drugače. Žal pa ni tako.

»Iz leta v leto je slabše,« mi je dejala starejša gospa, ki je na novoletni sejem pripeljala svojega vnuka. »Kako prazno in mrtvo je letos,« je dodala. »Samo pogledajte, na ploščadi pred razstaviščem stoje le dve, tri jelke in brli nekaj barvnih lučk. Že na zunaj dobi človek vtis, da je tudi za zidovi sejmišča pusto.« Še sva govorila o tem in kar je dejala, je imela prav. Minuli novoletni sejem je tudi po mojem mišljenju in mišljenju številnih obiskovalcev in uslužbencev na Razstavišču, razočaral.

V dveh halah Gospodarskega razstavišča so dobili prostor trgovci, ki so tja prišli z velikimi zalogami najrazličnejšega blaga. Niso bili samo iz Ljubljane, bili so tudi iz drugih krajev Slovenije, celo iz sosednjih republik. Med njimi mnogo zasebnih obrtnikov. Štirinajst dokaj pustih in enoličnih dni so ponujali svoje blago. In ob tem ugotavljali, da se to kaj malo izplača. Sam sem

se večkrat sprehodil po prodajnem prostoru in tako smo si z mnogimi prodajalci postali znanci. Prenekateri so mi povedali, da gre blago slabo v promet, saj potrošniki od takega načina prodaje pričakujejo res precej nižje cene.

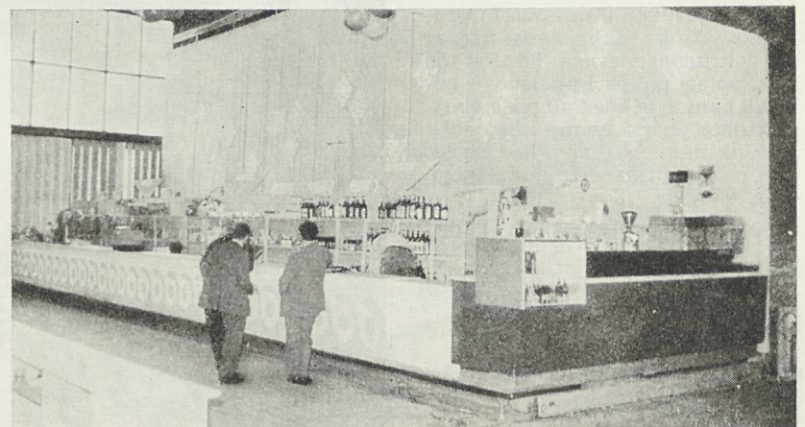
Ni važno, da govorim o tem, kdo vse je prodajal na sejmu. Naj omenim le to, da je bil kar precejšnji prodajni prostor odmerjen »Mercatorju«. Igrače, sladkarije, že pripravljena darila, pijače in pa seveda bife, to je bilo na voljo obiskovalcem. Štirinajst dni sem stal za prodajnim pultom in tako dobil vtis (kot tudi vsi moji sodelavci), da smo bili mi tisti, ki smo bili verjetno od vseh na novoletnem sejmu najbolj zaposleni. Največji živ-žav je bil vsekakor pred bifejem, kjer pa so se tudi največkrat kratkočasil prodajalci iz sosednjih štantov, ki žal niso imeli dosti prometa.

Tisti, ki so nakupovali razne sladkarije, sadje, pijače, igrače in drugo, pa so po večini najprej povpraševali, če so cene kaj nižje kot v prodajalnah po mestu. Pa so bile, saj smo se odrekli delu marže in tako je novoletni popust, sploh pri dražjih artiklih, prišel kar precej do izraza.

Novoletni čas je čas veselja, zabave, prijetne družbe. Čas, ko pomislimo na to, da je treba svoje najdražje, prijatelje, znanke, obdariti. Pri nas pa smo prodajali prav tisto, kar je primerno za novoletna darila. Veliko smo prodali čokolade, bonbonier, kave, veliko je prav pri nas nakupovalo darila za svoje poslovne stranke in večkrat smo prodali po cele kartone pijač naenkrat. Sploh zadnje dni pred Novim letom je »dedek Mraz« večkrat bogato obložen odhajal izpred naše »novoletne prodajalne«.

Marsikateri dan, sploh sobote in nedelje, je bil za naše prodajalce sila naporen. Neprestan živ-žav, vedno ena in ista glasba iz zvočnikov, pa nekoliko temačen prostor, vse to je človeka še bolj utrujalo. Slučajni obiskovalci vsega tega niso opazili. Pa je prišel tisti zadnji dan, ko so ugasnile luči, utihnili zvočniki, se zaprla vrata novoletnega sejma spet za eno leto. Odhajali smo. Bolj ali manj zadovoljni, vsi pa z željo, da bi bilo prihodnje leto na novoletnem sejmu res boljše. Kako lepše bi bilo v naslovu zapisati: SEJEM BIL JE ŽIV...

Dejan

Lepo urejen in privlačen Mercatorjev novoletni štant na Gospodarskem razstavišču pred začetkom obratovanja

Oh, ti izpiti!

Bolj ali manj globoko vzdihnejo učenke in učenci, ko zvedo za točen datum praktičnih izpitov. Po petmesečnem praktičnem delu v trgovini opravlja praktični izpit vsak učenec za letnik, ki ga obiskuje. To so I., II., III. ali tako imenovani A, B, C izpiti. Te izpite opravljajo učenci jesenske izmene v mesecu januarju in v mesecu juniju, učenci spomladanske izmene. Ob zaključku 3-letne učne dobe pa opravljajo še vsi učenci zaključni praktični izpit. Tako se učenec praktično 4-krat v učni dobi znajde pred »strogo« izpitno komisijo. Šola za

Vilko Korenčan

prodajalce določi predsednika komisije, podjetje pa še 2 člana praktika-izpraševalca, z večletno delovno izkušnjo in z visoko kvalifikacijsko izobrazbo.

Praktični učni program, ki ga je izdal in založil Zavod za šolstvo SRS, se deli na dva dela: osnovni program (organizacija dela) in program stroke (živilska, mešana, oblačilna obutvena in usnjarska stroka, kemična, tehnična, elektrotehnični material, avto-moto stroka). Osnovni program obsega za I. letnik 17 nalog, za II. letnik 13 nalog in za III. letnik 16 nalog, z analizami.

V osnovah učnega načrta za praktični pouk so navedeni le naslovi posameznih nalog. Za pouk pa je potrebno vsako nalogo razčleniti. Zato, da bi bila ta knjižica kar najbolj uporabna za praktični pouk učencev, so osnove priložene tudi analize nalog. Nekatere naloge, navedene v osnovah učnega načrta za praktični pouk, so enake za vse učence, ne glede na trgovsko stroko.

To knjigo z navedenimi nalogami osnovnega programa in programa stroke dobi vsak učenec ob zaključku prvega letnika na šoli, poleg pa še knjižico — zapiski, kamor učenec ali poslovođa vpisujeta obravnavano učno snov za vsak mesec posebej, ko je učenec na praktičnem delu v trgovini.

Po petmesečnem teoretičnem pouku na šoli se prične praktični pouk v trgovini po določenem učnem praktičnem programu.

SEDEMNAJST ENAKOVREDNIH NALOG

Tu pa nastopijo »težave«, kdo naj učenca uvede v praktično delo v trgovini in kdo naj mu raz-

členi naloge po učnem programu za praktični pouk? Normalen odgovor naj bi bil, kdo drugi, če ne poslovođa, ki je učenca prevzel v praktični pouk! Na žalost pa so razmere v trgovinah s praktičnim poukom, z redkimi izjemami, vse prej kot normalne! Vse preveč je primerov, ko jemljejo učenca-učenko za pomožno delovno silo, predvsem za čiščenje lokala. Resnici na ljubo velja povedati, da vsebuje učni program tudi to nalogo, vendar je samo ena izmed sedemnajstih nalog. Na vse druge naloge pa odgovorni delavci vse preveč radi pozabijo, ali pa se izgovarjajo, da nimajo časa, ker je njihov problem promet, od katerega so odvisni osebni dohodki. V isti sapi pa pozabijo na dejstvo, da tudi učenec še kako lahko doprinese k prometu, oziroma nadomesti prodajalca že v drugem letu učenja, če si se z njim v resnici ukvarjal in ga poučeval po predpisanim učnem programu za praktični pouk.

To »vrzel« skušamo pri Veletrgovini Mercator odpraviti z organiziranimi praktičnimi seminarji (notranjega tipa) za vse učence I., II. in III. letnika, ko so na praktičnem delu v trgovini. Sodim, da ni pravilno niti pošteno od učenca samo zahtevati strokovno praktično znanje, ampak mu ga je treba tudi posredovati, dati!

ORGANIZIRANI PRAKTIČNI SEMINARJI

Učenke in učenci pri Veletrgovini Mercator (predvsem v Ljubljani in okolici) so deležni organiziranih praktičnih seminarjev. V času, ko je učenka ali učenec na praktičnem delu v trgovini, obiskuje obvezno 1-krat tedensko po 2 uri tovrstne seminarje, v zato določenih trgovinah, ki so bogato založene. Predavatelji — učitelji praktičnega pouka — pa so izbrani strokovnjaki VK trgovski delavci z večletno prakso in veliko mero ljubezni do poklica in do naše mladine! Na teh semi-

narjih obravnavajo in do podrobnosti razčlenjujejo vse naloge tako osnovnega programa kot programa stroke. Malo se že lahko potrkamo na prsi pri Mercatorju, da nam je tovrstno izobraževanje le uspelo organizirati in ustaliti kot stalno prakso. Za pravilno razumevanje in podporo gre hvala našim vodilnim delavcem na upravah poslovnih enot in organizacijske enote Mercator, še posebej pa učiteljem praktičnega pouka: tovarišicam Olgi Strakelj, Franji Kraker PE Hrana, tovarišu Jožetu Ličerju PE Rožnik, tovarišu Francu Mehletu PE Špece-rija, tovarišici Pepci Nolimaj PE Emona in drugim. Mnenja sem, da učenec, »oborožen« s praktičnim znanjem, katerega si je pridobil na teh seminarjih, le bolj korajžno pristopi k praktičnemu izpitu kot učenci in učenke, ki tovrstnih seminarjev niso bili deležni in so bili več ali manj pre-

pušeni samemu sebi, po pravilu »znajdi se«, kot veš in znaš. Na žalost je takšnih primerov še vedno več!

Pri teh seminarjih pa poudarjamo učenkam in učencem, da se na seminarjih ne učimo samo za izpite, ampak za vsakdanje življenje, vsakdanje delo v naših trgovinah. Končni cilj pa naj bi bil, da to praktično znanje s pridom uporabljajo, predvsem v odnosih do naših kupcev in v sami postrežbi, z edinim ciljem — zadovoljiti kupca!

Znano geslo: zadovoljen kupec — naš ponos, to naj bi bila rdeča nit, ki se nenehno prepleta na vseh predavanjih in razgovorih z našimi učenci pri Veletrgovini Mercator.

Naši kupci pa naj presodijo, v kakšni meri nam je uspelo tovrstno izobraževanje naše mladine.

Vilko Korenčan

Zakaj slab učni uspeh vajencev PE Hrana?

Na sestanku vajencev 1. in 2. letnika, ki ga je sklical direktor PE Hrana, tovariš Adolf Šmid, odgovora nismo slišali. Po vsej verjetnosti se skriva za neresnostjo mladih, ki so se premalo posvečali učenju.

Pri Hrani imajo letos 51 vajencev, od tega obiskuje 1. letnik trgovske šole 22, drugi 18 in tretji 11 učencev.

Podatki o uspehu, pravzaprav o neuspehu deklet in fantov prvih dveh letnikov, so bili zaskrbljujoči. Številne slabe ocene, neopravičeni izostanki in še kak ukor vmes, to je vse vznemirilo starejše.

Besede tovariša Šmida niso izzvenele v prazno. Bile so tople, vzgojne.

»Prostovoljno ste se odločili za poklic. S tem ste naredili drugi pomembnejši korak v življenju. Tik pred njim ste naredili prvega, ko ste končali osemletko. Z izbiro trgovskega poklica ste pre-

vzeli nase odgovornost, kajti čakalo vas je fizično in umsko delo. Gibati ste se pričeli v krogu dom — šola — trgovina. Nekateri ste morali celo zapustiti dom in je tudi ta sprememba psihološko vplivala na vas.

Vaš cilj je gotovo bil in tudi sedaj mora biti, da čimprej pridete do poklica in naša naloga je, da vam pri tem pomagamo.

O tej pomoči ni potrebno dvomiti. Že tedaj so se dogovorili za dodaten pouk matematike, ki je bil enkrat tedensko po dve uri v prostorih sindikalne dvorane.

Ni manjkalo tudi spodbudnih besed, kot so: »Morate si napraviti načrt učenja! Posvetujte se z razrednikom o svojih težavah! Pomagajte drug drugemu pri učenju!«

Mladi so besede sprejeli in tisti trenutek so trdno sklenili, da bodo ocene popravili. Še se je dalo, kajti še mesec jih je ločil od spričeval.

Nada Lombardo

Tovariš Vilko Korenčan s svojimi tečajniki. Zadnji napotki pred praktičnimi izpiti

Potrošniški center v Savskem naselju obnovljen

Po dolgotrajnem iskanju vse potrebne dokumentacije za pričetek generalne obnove, trajala je kar 7 let, smo pred poldrugim letom začeli z adaptacijskimi deli. Pri izvajanju del so bile zelo resne težave, ker je trgovina bila odprta ves čas. V času obnove je celotna trgovina centra opravila 12.207.500 din prometa. Z obnovo smo pridobili 500 m² novih trgovskih površin in meri obnovljeni objekt zdaj prek 1000 m². Objekt je sorazmerno dobro lociran in so v glavnem vsi prostori v pritličju. Največja je samopostrežba in meri 400 m², bife-restavracija meri 160 m², mesnica pa 60 m², ostalo — skladišča, kuhinja — sanitarije pa merijo 430 m².

Skupni stroški obnove so sorazmerno veliki. Poleg gradbenih del smo morali zamenjati vso opremo. Njena nabavna vrednost znaša malo manj kot milijon. Napeljati smo morali mestno centralno kurjavo, mestni plin itd. Ne glede na velike stroške smo trdno prepričani, da je bil denar dobro naložen. Dejstvo je, da danes stoji v Savskem naselju, čeprav arhitektonsko ne najlepši potrošniški center, pa zagotovo eden izmed najbolj funkcionalnih PC Mercatorja.

Težko je trditi, kolikšen bo promet. Pri naši PE smo prepričani, da bo malo potrošniških centrov pri hiši bolj uspešnih. Skratka, računamo, da se bodo vložena sredstva sorazmerno hitro vrnila.

Sedaj, ko je zaključena obnova, je prav, da damo priznanje našemu kolektivu v Savskem naselju. V izredno težavnih razmerah je neprekinjeno posloval in dosegel resnično zavirljive uspehe.

Klasična trgovina, čeprav se je morala preseliti v zasilne prostore, ni prenehala poslovati vseh 17 mesecev — tudi dneva ne in je v tem obdobju dosegla 5.681.882 din prometa.

Prodajalna sadja in zelenjave je morala ravno tako izprazniti prostore, toda poslovati ni prenehala in je več mesecev celo pozno v jesen prodajala blago zunaj pred prodajalno. V tem času je dosegla 1.113.096 din prometa.

Kolektiv mlekarne in bifeja je prav tako posloval, dokler je bilo pač mogoče.

Ko pa smo le morali tudi te prostore rušiti, so prodajo mleka,

kruha in drugih izdelkov prenesli v zasilno klasično trgovino. V času obnove je prodajalna dosegla 2.348.259 din prometa. Dalje. Mesnico smo morali ravno tako zapreti, toda naši vrli fantje so meso še naprej prodajali večjim

strankam, čeprav brez poslovalnice. V času obnove je mesnica dosegla 3.064.262 din prometa, brez poslovalnice pa še 491.410,00 din prometa, ali povprečno mesečno 98.280,00 din prometa (brez poslovalnice).

V taki, zasilno urejeni trgovini, so delavci samopostrežne trgovine v Savskem naselju trgovali dalje, medtem ko so širili prostore samopostrežne trgovine

Opravljeno je bilo torej veliko in pomembno delo. To pa je v korist vsakemu posamezniku, PE, podjetju in družbi.

Za veliko delo zato iskrena hvala kolektivu potrošniškega centra in vsem izvajalcem del, projektantom, posebno še Marjanu Česniku, ki je poleg nadzora izdelal še spreminjavalne načrte in načrte za opremo.

R. J.

Smeh ni greh

VSEGA JE IMELA DOVOLJ

Mož pride s potovanja in pove ženi, da sta povabljeni na zabavo, ki jo prireja njegov prijatelj. Žena se brani, da ne more iti, ker nima kaj obleči.

»Kaj nimaš nič za obleči,« se razhudi mož. Odpre omaro in našteva: »Poglej, svilena obleka, volnena obleka, žametna obleka, modri kostum, sivi kostum, lep nov plašč... o servus Nace... svilena bluza, lepo krilo in še in še, zakaj praviš, da nimaš nič?«

NI BIL NA TURNU

V gostilno stopi gruča gostov in naroči štefan vina, kakor je navada v podeželskih gostilnah. Takoj so postreženi in gostilničarka hvali vino, kako je pristno in dobro. Pa se pošali Francelj, ki jih je imel precej za ušesi: »O mama, tale pa ni natur.«

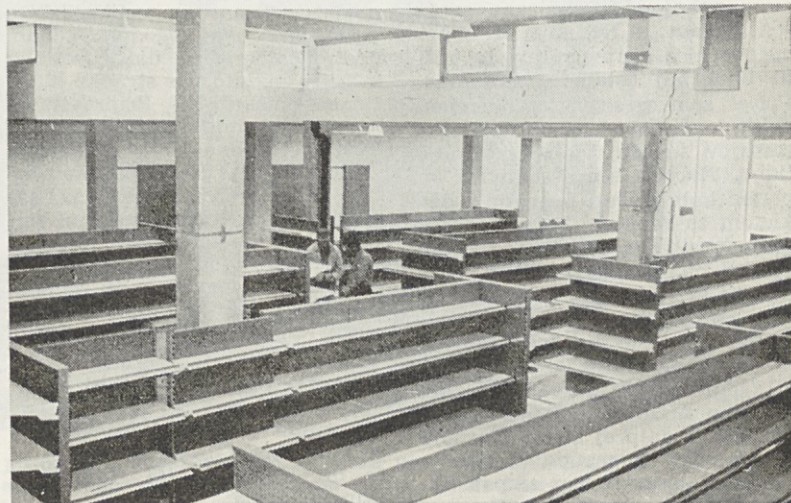
»Kaj, da ni natur,« se razhudi birtna, saj sem bila pri trgatvi in prešanju zraven. Grem staviti za 50 jurjev, da je to pristno vino.« »Mama, ni natur, pa ni natur, pa stavi tudi jaz 50 jurjev, da ni natur.« Podala sta si roke in stavila. Seveda je Francelj takoj dokazal, da vino ni na turnu, pač pa na mizi.

DOVOLJ GA IMA

Mož pride nakresan pozno domov. Žena ga seveda sprejme, kakor se temu spodobi in začne: »Dnevno stojiš v gostilni in buljiš v tiste načičkane babe, da te sram ni! Nikdar ga nimaš dovolj, mrha pijana.« Mož le pride do besede in začne: »Hk, sama laž, hk, sama laž. Prvič v gostilni ne stojim, ampak sedim za mizo. Drugič, hk, ne buljim v babe, ker za mizo kmalu zaspim, tretjič pa praviš, da ga nimam nikdar dovolj. Hk, zagotavljam ti, da sem ga večkrat sit kot ti, hk, kakšne laži!«

Na novo preurejena, bogato in vabljivo založena mesnica v Savskem naselju, v okviru Potrošniškega centra

Tako pripravljena pa čaka na blago preurejena, večja samopostrežna trgovina v Savskem naselju

S potepa po Mercatorjevih bifejih

Ne vem, dragi bralci, kako zanimive se vam zde reportaže, ki jih objavljam pod gornjim naslovom. Meni se zde zanimive, kajti na ta način lahko vidimo, kaj Slovenci radi dobrega pojemo, kaj nam steče po grlu. Vidimo lahko, kako so gostje zadovoljni z našimi gostinskimi uslugami, kaj žele, na kakšen način jih znamo postreči, kaj nudimo. In spoznamo še drugo plat: njihov odnos do uslužbencev. Že po dosedanjih nekaj obiskih v »M« bifejih lahko pridemo do nekaterih rezultatov in ob tem ugotovimo marsikaj. Med drugim to, da je obisk bifejev precej odvisen od tega, kako znamo pristopiti h gostu.

PRIJAZNOST PA TAKA!

»Nikoli ne smemo reči: Nima-mo! Čeprav je bife šele na začetku poslovanja, moramo gostin-ci znati pritegniti goste in z malo truda in iznajdljivosti bomo tudi uspešni.«

Ze ob otvoritvi obrata restavracija v Savskem naselju dober obisk in uspešno poslovanje.

To sem izvedel v enem izmed naših bifejev. Kar so rekli, res drži. Dobri vtisi, zapisani o nekem bifeju, so obenem tudi zanj lepa in poceni reklama. Vsaj v večini primerov je tako. Povsod je delček svojstvenega, delček zanimivega, izvirnega. Kjerkoli sem z beležnico v roki hodil in zapisoval vtise, povsod so me z razumevanjem in prijazno sprejeli. Razen... Ne, kraj in moja sogovornica (pravzaprav to niti ni bila) naj ostaneta anonimna. Prišel sem v sicer lepo urejen, velik, a čisto prazen bife (Mercatorjev seveda), daleč iz Ljubljane. Naročil sem si kavico in potem hotel začeti pogovor z dekletom za šankom. Pa ni šlo. Na moje vprašanje, če je zmerom tako prazno, je malo skomignila z rameni in odgovorila »DA«. In ko sem nato hotel pojasniti, zakaj je slab obisk, je namesto odgovora odšla, menda v kuhinjo. Plačal sem kavico in odšel. Dekle verjetno ni imelo »slabega dne«, kot sem si najprej mislil. Kasneje sem zvedel, da menda ni bila le z menoj neprijetna, ampak da ima tako navado. Pa tudi cene so menda precej visoke, zato je tudi obisk tako slab.

TO NI VEČ BIFE, TO JE PRAVA, DOBRA RESTAVRACIJA

Sem pa zato drugod imel mnogo boljše sogovornike. Sredi decembra, točno povedano, 15. je bilo, sem odšel na otvoritev prenovljenega bifeja v Savskem naselju. Pravzaprav to niti ni več bife, ampak že kar cela restavracija. Pred dokaj velikim šankom so postavljene visoke mize za tiste goste, ki radi na hitro skočijo na kozarček, v istem prostoru pa je tudi precej miz za goste, ki žele sesti. Razen tega sta še dve veliki sobi, ki jih po želji lahko rezervirajo za zaključene družbe za razne svečanosti, poslovne sestanke, kosila ipd. Z veliko okusa so arhitekti opremili ta nov lokal in gostov, ki so prihajali, se je kar trlo. Vse mize so bile polne, pa tudi za šankom je bil živ-žav, kajti na dan otvoritve je bila brezplačna degustacija nekaterih žganih pijač in kave Mercator. Medtem, ko sem čakal upravnico za kratek

časa potreben. Zadovoljni smo, da smo dobili lep, sodobno opremljen, velik lokal in upam, da bomo to znali tudi ceniti in to prednost prav izbrati. Prej smo delali v težkih razmerah. Okoliš je velik in nismo zmogli vsega. Kuhinja je bila majhna, prostor za goste tudi ni bil velik, pa še mlekarne je bila v istem prostoru. Zdaj je povsem drugače. Kuhinja je velika in moderno opremljena, zato upam, da bomo lahko ustregli še tako zahtevnemu gostu. Kar poglejte, kolikšni so tudi prostori za goste. Gostje so komaj čakali na otvoritev bifeja, saj so bili pri nas zadovoljni z izbiro in s kakovostjo hrane. Nikdar ni bilo pripomb. Razen pripravljenih toplih in hladnih jedil gostom lahko pripravimo specialitete na žaru, kompletna kosila in tudi jedila po naročilu. Vsekakor se bomo potrudili, da bomo stranki lahko ustregli. Radi bi se prilagodili gostom, ki nas obiskujejo. To je predvsem delavsko naselje in upamo, da bomo zadovoljili slehernega gosta. Že zdaj je veliko povpraševanje po kompletnih kosilih in če bo to obveljalo, bomo pripravljali tri menue. Cene ne bodo visoke, saj se bodo gibale v mejah med 10 in 15 dinarji. Enolončnice, juhe, vampe in drugo pa lahko dobite že od 2 dinarjev naprej. Gostom lahko postrežemo tudi z vsemi vrstami pijač, brezalkoholnimi in alkoholnimi, pa tudi cigarete dobe skoraj vse. Za sladkosnedneže pa bomo marsikaj pripravili tudi sami. Mnogo je tudi takih gostov, ki pridejo mimogrede samo na kavico.

Prijetno je bilo kramljati s tovarišico Turšičevo. Medtem pa so gostje prihajali in odhajali in večkrat je tudi sama morala za šank. Nisem jo hotel več motiti, kajti zadovoljen sem bil s tem, kar mi je povedala. Prisedel sem k sosednji mizi, kjer sta sedela starejši gospod in gospa in stekel je tale pogovor:

»Ime mi je Tone Gognjavec, sem upokojenec.« Tako mi je dejal možakar. »Z ženo živiva tu v bližini. Že prej sva rada prihajala sem. Kdaj pa kdaj sva kaj pojedla in zraven popila kozarček dobrega vinčka. Še bova rada prišla. Ja, zdaj je lepo to. Če se bo tudi Mercator potrudil, mislim, da bo zmeraj polno. Moral bo biti red, predvsem bo treba paziti na

mlade pobaline, ki včasih radi naredo kakšno neumnost. Midva sva bila vedno zadovoljna s postrežbo in upam, da bo tako ali pa še bolje tudi v naprej.«

VSESTRANSKA KONKURENČNOST

Pred nekaj dnevi pa sem se oglasil tudi v na novo odprtem bifeju PE Emona v ulici Moše Pijade. »Od časopisa Mercator sem in rad bi kaj zapisal tudi o vašem bifeju,« sem dejal.

»Kaj, Mercator sploh izdaja časopis? Dolga leta sem že pri podjetju. Včasih smo res imeli svoj časopis, toda zdaj ga že dolgo, dolgo ni.« Tako mi je dejala namestnica poslovalnice Marija Cernerič, s katero je stekel pogovor. Povedal sem ji, da pripravljamo v zadnjih petih mesecih že peto redno številko našega glasila, o katerem dekle ni vedelo ničesar. Povedala mi je, da je bila v času adaptacije lokala začasno v neki drugi trgovini in da tudi tam glasila Mercator niso prešli. Ne vem, na čigavih policah ostaja list, ki je namenjen slehernemu članu delovne skupnosti Mercatorja brezplačno. Obljubil sem, da ji v naslednjih dneh sam prinesem zadnjo številko našega glasila, vnaprej pa upam, da ga bodo vedno dobili pravočasno v roke.

Zvedel sem, da imajo v bifeju tak promet, kakršnega niso pričakovali. Lokal je največkrat poln ljudi, ki so naši stari znanci iz radijskih oddaj in s televizijskega zaslona. Kajti v isti stavbi je RTV Ljubljana. Veliko raje prihajajo v naš bife, saj menda s postrežbo in s ceno v lastnem bifeju niso zadovoljni. Pred tem so mnogo zahajali v bistro hotela Turist, toda tam so cene v primerjavi z našimi dvojne. Radi sežejo po vodki, albanskem konjaku ali vinjaku, pa seveda po tonicu in drugem. Veliko stočijo tudi kavnice, predvsem brez smetane. Gostje so solidni in z njimi so uslužbenci lahko zadovoljni.

Pa naj bo dovolj za danes. In zaenkrat dovolj tudi o bifejih v Ljubljani. V kratkem bom odšel na pot po lokalih kje na Gorenjskem, Notranjskem ali Primorskem. Mogoče bom pokramljaj prihodnjič prav z vami.

Dejan

Eden izmed treh lepo urejenih prostorov v restavraciji v Savskem naselju

Milka Povhe

Ste bili kdaj v naši trgovini na Mestnem trgu 18? Gotovo vas je pot kdaj zanesla tudi tja. Pa saj to ni tako važno. Urejena, sodobna trgovina je to in prijazne prodajalke srečaš notri, kar pa je poleg založenosti glavni pogoj, da se ljudje radi vračajo nakupovat. To ve tudi tovarišica Milka Povhe, ki je tam že šesto leto poslovodkinja.

Štirideset jih bo letos, a videti je mlajša. Toliko vedrine in zgovornosti je v njej, da je le kaj. Ko mi je govorila o svoji mla-

do. Ko ima šolo, ne hodi na prakso v trgovino.

V glavo mi je šinilo vprašanje. Je danes boljši mladi kader, kot je bil včasih?

»Ne bi rekla. Včasih smo bolje poznali blago kot ga danes. Danes nobena učenka ne zna narediti vrečke. Takole je, zdaj zahtevajo v šoli več teoretičnega znanja kot pa praktičnega.«

Kaj pa odnosi med poslovodjem in vajencem, včasih in danes?

»Mi smo imeli drugačen odnos do predpostavljene. Bolj smo ga spoštovali, nismo mu odgovarjali. Danes je včasih zelo težko delati z ljudmi in včasih ti kdo zagreni dosti trenutkov.«

Vedno je tako. Vsak ima dobre in slabe dneve v službi in tovarišica Milka ve, da tako mora biti. Za trgovski poklic pa bi se še enkrat odločila.

»To ni dolgočasen poklic, vedno je kaj novega. Edinole perspektiv imaš v trgovini malo.«

Trgovina je njen drugi dom, zato si prizadeva, da je vse tako kot mora biti. Je sicer majhen lokal, a dobi se vse. Zanimale so me stranke. Imajo dosti stalnih? Kaj največ prodajo? So reklamne prodaje pred prazniki dobrodošle?

»Stalnih strank nimamo, ker je na tem območju veliko uradov in drugih lokalov. K nam prihajajo le mimoidoči. Najbolj gredo v promet pijače, predvsem uvožene in seveda predvsem kava. Reklamne prodaje so dobrodošle in ljudje niso več mnenja, da pro-

dajamo ob takih priložnostih manjvredno blago.«

Koliko kave prodate dnevno? Jo ljudje pohvalijo?

»Približno 10 kilogramov. Pohval je dosti. Imamo stalno stranko, ki hodi iz Šiške k nam kupovat kavo. Da je kava dobra, ni odvisno samo od tega, da je sveža, ampak tudi od načina mletja. Nekaterim je bolj všeč 'turško' mletje, to je na drobno, drugim zopet express mletje, ki je bolj grobo.«

Ste deležni kdaj takega priznanja glede postrežbe?

»Malokdaj, če pa smo, smo zadovoljne. Poglejte tole kartico iz Amerike. 'Pogrešamo vas in pozdravljamo vse skupaj!' Te besede je bilo videti na kartici, ki so jo pisali naši ljudje, ki jih je pot zanesla v daljno Ameriko. Priljubile so se jim, gotovo ne z neprijaznostjo in slabo postrežbo.«

Pogovor se je stekal. Tovarišica Milka, povejte mi še kaj iz svojega življenja.

»To, da sem včasih igrala košarko in tisto, da sem se že z devetnajstimi poročila pa še, da sem že 20 let pri Mercatorju oziroma PE Speceriji.«

Dvajset let, to je dolga doba. Kaj ji pomeni biti mercatorjevec?

»Ponosna sem na to. Živim z njim že od vsega začetka. Zadnjič sem izgubila našo značko, pa mi je bilo zelo hudo.«

Trgovina na Mestnem trgu je klasičnega tipa. Katere imajo ljudje rajši?

»To je težko reči, mogoče jim samopostrežbe bolj ustrezajo, ker imajo večji pregled nad blagom.«

Če pogledamo z vašega stališča, kateri tip vam bolj ustreza? Tu mislim na delovno mesto poslovodje.

»V klasični trgovini je poslovodja vse. Ima več odgovornosti kot oni v samopostrežbi. Mora imeti pregled nad blagom, nad kadrom, opravljati mora administrativne posle in biti mora tudi prodajalec.«

Kaj pa založenost trgovine, je odvisna samo od poslovodje?

»Ni, tudi od skladišča, ki mora imeti na razpolago bogat asortiment blaga.«

Najin pogovor je šel k hraju. Naj ji za konec zaželim, da bi lokal malo povečali, da bi dobili dovoljenje za parkiranje pred trgovino, da bi v bližnji bodočnosti uvedli embalažo za kruh, da bi... Čemu naštevanje, vse tisto dobro na delovnem mestu in doma ji želim v novem letu.

Nada Lombardo

Milka Povhe

dosti, pa sem zaznala na obrazu senco žalosti: »Sedem nas je bilo. Zgodaj nam je umrl oče, ostali smo sami z mamo. Kot otrok sem si želela, da bi nekoč postala frizerka. Ure in ure sem česala koruzne laske na domači njivi. Ko sem malo odrasla, me je ta navdušenost minila.«

Po končani nižji gimnaziji se je bilo treba odločiti za poklic. Nisem imela možnosti, da bi šla naprej v šole, zato sem se zaposlila v Kartonažni tovarni. Tam so me nagovarjali in mi svetovali, naj se grem učiti. Škoda se jim je zdelo, da bi tako mlado dekle ostalo brez poklica. Po letu dni sem se odločila za trgovski poklic.

Vzdrževala sem se sama z denarjem, ki sem ga prihranila tisto leto. Šolanje je trajalo tri leta. Vprašujete, kako je šlo, saj sem bila skoraj brez denarja. Takoj po vojni smo bili ljudje zelo tovariški. Velikokrat sem naletela na pomoč sošolk in učiteljev.«

Trnova je bila njena pot do poklica. Občutila jo je večina mladih v tistem času. Danes je tovarišica Milka srečna, ko vidi, da njena dva otroka teh problemov nimata. Sin že hodi na fakulteto in materi so se oči zaiskrile, ko mi je to povedala.

Njena vajenska leta so bila drugačna kot jih imajo mladi ljudje danes. Tedaj ni bilo nagrad, ni bilo prostega časa. Danes dobi učenec mesečno nagra-

Šele te dni smo prejeli fotografski posnetek z razstave blaga široke potrošnje ESPOMEGO 71 v Gorici v Italiji. — Na razstavi so družno sodelovali Radenci, Pivovarna Union, firma Marzoli & Nanut in Veletrgovina Mercator, export-import. Razstavljali so mineralno vodo in pivo. — Naš razstavljeni prostor je bil zelo domiselno in privlačno urejen, kot so ga ocenili poslovni ljudje, kar je prav gotovo pripomoglo tudi h komercialnemu uspehu razstavljalcev. — Razstavljeni prostor je aranžiral Oskar Kelemen

Kako se obvarujemo pred posledicami potresa?

Osnovna pogoja, da se obvarujemo posledic potresa, sta vsekaror čimvečja hladnokrvnost in hitro ukrepanje.

Običajno so potresi izraženi z več potresnimi sunki. Na srečo so bili ob dosedanjih potresih prvi sunki šibkejši, naslednji pa močnejši. Vendar to ni pravilo.

Posledice potresa lahko razdelimo na dve vrsti in sicer:

— neposredne, ki jih povzročajo naravne sile, kot so rušenje sten in stropov, prevračanje pohištva, poškodovane instalacije; ter

— posredne, kot so požari, eksplozije, zastrupitve itd., kar nastane zaradi poškodovanih električnih, plinskih, vodovodnih napeljav in aparatov ter peči.

Če upoštevamo, da bi bil pri morebitnem potresu prvi sunek šibkejši jakosti, in bi ga ljudje čutili, vendar ne bi povzročil izrazitejših posledic, bi ljudje imeli možnost ukrepati, da bi se obvarovali posledic naslednjega sunka, ki bi bil po jakosti lahko močnejši kot prvi. Časovni presledki med posameznimi sunki pa so na žalost različni — vnaprej neznan. Trajajo lahko od nekaj trenutkov, sekund do nekaj ur.

POGOJI ZA PRAVILNO UKREPANJE

Zato je treba v takem primeru hitro in pravilno ukrepati. Prvi in najvažnejši pogoj za tako ukrepanje je hladnokrvnost. V trenutku je namreč treba presoditi nastali položaj in se odločiti

za čim boljši in čim varnejši ukrep, s katerim se obvarujemo posledic morebitnih naslednjih sunkov, ki bi nastali za prvim. Največ možnosti za obvarovanje pred posledicami naslednjih sunkov daje hiter umik na varnejše mesto.

Najvažnejše ob potresu je vsekaror biti na prostem, zunaj stavb oziroma se v najkrajšem času umakniti na prosto. V prvem trenutku je umik na prosto možen le tistim, ki jih potres preseneti v pritličju, kleti ali prvem nadstropju, kajti iz teh prostorov je pot za hiter umik sorazmerno enostavna in kratka (normalni izhodi, po potrebi tudi okna).

Zanjo potrebujemo tudi sorazmerno manj časa, kar nam daje več možnosti za pravočasen umik.

VARNEJŠA MESTA V ZGRADBAH OB POTRESU

Za stanovalce in delavce v višjih prostorih pa nikakor ni priporočljivo, da bi že v prvem trenutku zapuščali svoja stanovanja in delovna mesta ter hoteli za vsako ceno priti na prosto. V tem primeru se morajo namreč posluževati občutljivejših, s tem pa tudi nevarnejših delov zgradb (stopnice, dvigala ipd.) ali pa si izbirajo krajšo pot — skozi okno, pri čemer pa ne mislijo na posledice takega dejanja. Za stanovalce oziroma delavce je bolj priporočljivo, da se umikajo na varnejša mesta v prostoru ali nadstropju, kjer jih je prvi sunek zatekel. Varnejša mesta so: pod

podbojem vrat notranjih nosilnih sten, ob notranjih nosilnih stenah, manjši prostori z manjšimi razpetinami med stenami, v proizvodnih prostorih pa tudi pod armirano betonskimi nosilci ali pod okvirji močnejšega pohištva in pod ogrođjem močnejših strojev in naprav. Na ta varnejša mesta se umaknemo le za določen čas, da se obvarujemo posledic morebitnih močnejših naslednjih sunkov, če bi ti nastali kmalu po prvem sunku. Če naslednjih sunkov ni, je treba zgradbo hitro zapustiti in se do nadaljnjega umakniti na prosto. Pri zapuščanju zgradb pa moramo paziti na morebitne poškodbe stopnišč, električnih in drugih napeljav ter občutljivih delov zgradbe, ki so nastale po prvem sunku. V prvem trenutku je smiselno vzeti s seboj (zaradi časa) samo najpotrebnejše: opremo za izlete in taborjenje, predvsem šotor s priborom, spalne vreče ali ležalne, šivalni pribor, pisalni pribor, vžigalice, žepno svetilko, ročno lekarno, opremo za pripravo hrane, zaloge mobilne in druge hrane, denar, osebne listine, vrednosti, ki pa naj bodo že danes vedno na stalnem in hitro dosegljivem mestu. Tako olajšamo delo organizatorjem za reševanje in oskrbovanje prebivalstva.

DOLŽNOSTI POSAMEZNIKA

Da bi zagotovili večjo varnost samemu sebi in da bi bile materialne posledice čim manjše je nujno, da vsak posameznik, pred-

vsem pa tisti, ki se v prvem trenutku ne bi mogli umikati na prosto, po prvem sunku izključijo vse naprave in napeljave, pogasijo peči itd. Isto velja za delovne naprave in stroje.

Ljudje v takih primerih pogosto delamo usodne napake z nepotrebnim tekanjem po stanovanju zaradi iskanja najrazličnejših predmetov in osebnih stvari.

Ob potresu kot tudi ob drugih nesrečah pa ne smemo pozabiti, da smo ljudje po psihičnih sposobnostih različni že v normalnih razmerah, kar pride še bolj do izraza ob nesrečah. To dejstvo pa nas zavezuje, da si med seboj pomagamo. Zlasti moramo pomagati na varnejša mesta vsem tistim, ki si sami ne morejo pomagati, to so otroci, nepokretni in starejši ljudje in vsi drugi, ki bi jih nesreča šokirala do stopnje paničnosti.

POSEBNE DOLŽNOSTI ZAPOSLENIH V PODJETJU

Po prvem sunku in reševanju ožje družine se člani kolektiva takoj zberejo na delovnih mestih. Posebno so to dolžni storiti člani civilne zaštite. Vključijo se v ekipe, ki imajo nalogo varovati in reševati premoženje podjetja. V prodajalnah in skladiščih je potrebno takoj izključiti vse naprave, vodovodne in električne napeljave, peči itd. Če so prostori prodajaln poškodovani, je potrebno premoženje spraviti na varno in ga zavarovati. Torej, dolžnost vsakega posameznika je, da poleg osebnega varuje tudi skupno premoženje.

S tem sestavkom želimo pripomoči k zmanjšanju posledic po morebitnem potresu. Uspeh varovanja je, kot smo videli, odvisen od vsakega posameznika. Zato je prav, da vemo, kako ravnati, ko bo potrebno, kajti nesreča nikoli ne počiva.

Milan Tatalovič

Lažnivci

Trije lažnivci, Kljukci, se pogovarjajo, kaj je kdo doživel.

»Ko sem bil v Ameriki,« pravi prvi, »smo zidali tako visoko zgradbo, da ko mi je padlo iz rok kladivo, je na zemljo priletel samo ročaj, železni del pa je med padanjem zarjavel.«

Pa se pobaha drugi: »Včeraj sem ujel sulca in je bil tako velik, da ko sem šel danes mimo tistega kraja, je bila na mestu, kjer sem ga potegnil iz vode, še vedno luknja.«

Tretji pa se smeje obema in pravi: »To ni nič! Ko sem bil v ruskem ujetništvu, sem pisal ženi, pa je bil tak mrz, da se ji je, ko je pismo doma odpirala, zanohtalo.«

Sladkorja v normalnih razmerah potrebujemo pri nas približno 60 do 70 ton dnevno. V sezonah pa se ta številka poveča tudi za 100 % in morda še več. Takrat ko nastopi potrošniška mrzlica, ko se začne širiti govorice o podražitvi sladkorja, pa zaloga dosti hitreje kopni. Toda te probleme nam uspe hitro odpraviti. Največje zaloge sladkorja so iz domačih tovarn v Sremski Mitrovici, Vrbasu in Županji. Pa tudi iz uvoza si pomagamo, jedli smo že tudi vzhodnonemški in francoski sladkor.

M. B.

Želja, imenovana München

Ob obisku v našem skladišču z živili sem se spoznal z 21-letnim Tončijem. Prepričan sem, da je edini olimpijski kandidat v našem podjetju. Vljudno sem ga poprosil, da pove nekaj besed o sebi in športu, ki ga bo mogoče pri- napeljal v München.

»Veslati sem začel leta 1966 na pobudo mojega profesorja telovadbe. Pred tem sem poskušal z nogometom in rokometom, pa ni šlo, predvsem zaradi moje nekoliko bolj slabotne postave. Upal sem, da se bom z veslanjem toliko ojačil, da bom enakovreden svojim sovrstnikom, ki so me večkrat zastavljali pri igranju,« mi je o svojem začetku pripovedoval Tonči.

V Jugoslaviji deluje le nekaj klubov, ki se ukvarjajo z veslanjem na divjih vodah. Med njimi je tudi Tončijev klub in sicer Kanu klub Rašica, ki se bori z različnimi težavami, predvsem finančnimi. Kanuje mora klub plačevati z devizami in so precej dragi, njihova doba trajanja pa je kratka. Odkar je nad klubom prevzela patronat tovarna Rašica, so se razmere bistveno izboljšale.

Zanimalo me je, če se je kdaj kesal, ker se je odločil za ta šport.

»Nikdar! Za mene je to najlepši šport na svetu. V kanuju sem sam svoj gospodar, vse je odvisno od moje spretnosti, moči, hitrosti. Predvsem pa od koncentracije. Na vodi moraš hitro odločati, v trenutku. Ni časa, da bi veliko premišljeval, kako premagati naslednjo oviro. Medtem ko premišljuješ, te voda že vrže v skalo,« mi je Tonči počasi odkrival skrivnosti kanuizma.

Med pogovorom je miren, zbran. Ne maha z rokami, ne gestikulira. Občutek imam, da ga nobena stvar ne more spraviti iz tira. Tudi pri delu je takšen. Trenutno je zaposlen kot komisionar. Njegova želja pa je, da bi v našem podjetju delal kot sanitarni tehnik, saj je diplomiral na Višji šoli za sanitarne tehnike.

Poprosil sem ga, da nadaljujeva pogovor o veslanju.

»V tem športu ni šablon. Trener mi lahko pred tekmo svetuje in pomaga, na vodi pa sem sam. Vsaka ovira je drugačna od prejšnje, vsaka ima svoje posebnosti. Kako jo bom premagal, se odločim v hipu, ko jo zagledam. Ravno v tem je mik veslanja na divjih vodah. Nasproti si stojita človek in voda. Kdo bo koga premagal? Seveda velikokrat sem bil že moker, posebno v začetku, toda to mi je dajalo vedno novih moči, da sem se še bolj zagrizeno vrgel v boj z vodo.«

»Kaj pa uspehi?« sem ga vprašal.

Povedal mi je, da je že kot mladinec dosegel nekaj rezultatov, ki so bili med boljšimi tudi v članski konkurenci. Nekajkrat je bil mladinski republiški in državni prvak v spustu in slalomu. To sta tudi njegovi najljubši disciplini. Leta 1969 je bil na svetovnem prvenstvu v Franciji najmlajši udeleženec. Naslednje leto se je posvetil učenju, pa tudi večjih tekem ni bilo v tem letu.

»Najraje se spominjam lanske sezone. Na izbirnem tekmovanju

za reprezentanco sem zmagal v spustu, prav tako v maratonu. Proga je bila dolga 40 km, veslali pa smo na Savi. Udeležil sem se tudi svetovnega prvenstva v veslanju na divjih vodah v Meranu. V slalomu sem zasedel 15. mesto, v spustu pa 16. mesto in bil najbolje uvrščen Jugoslovian. V Meranu je bila konkurenca zelo močna, ker je to prvenstvo za večino udeležencev veljalo kot kvalifikacija za olimpijado. Naše olimpijske norme so izredno hude v primerjavi z ostalimi. Za odhod v München bi se moral na dveh mednarodnih tekmah plasirati do šestega mesta. Kljub temu upam, da bom ob solidnih pripravah in dobri opremljenosti uspel. Eno normo sem že dosegel. Na spominski tekmi Rašica 71 sem z veliko prednostjo dosegel prvo mesto.«

»Ali nam lahko poveš kakšno zanimivost, ki se ti je pripetila na tekmovanjih?«

»Seveda. Bilo jih je veliko. Dobro se spominjam tekmovanja v Švici, ko se mi je pred ciljem zlomilo veslo. Kljub temu sem prispel na cilj osmi. Brez te nezgode bi zasedel gotovo boljše mesto.«

»Po kateri reki pa najraje veslaš?«

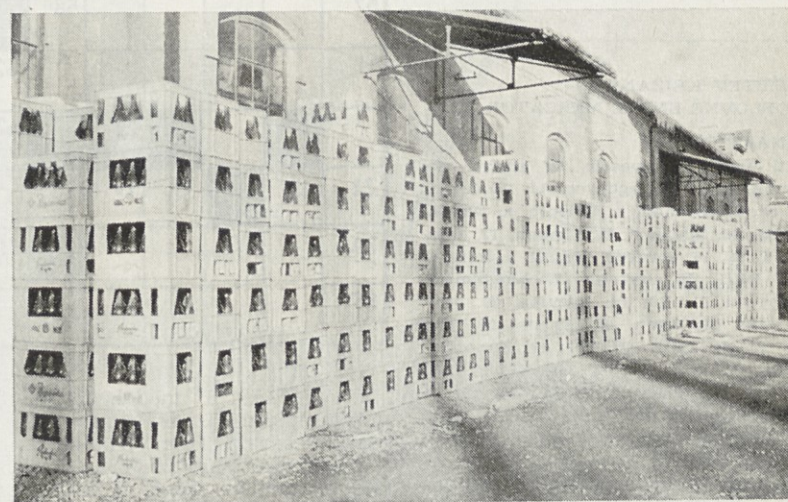
»Najljubša mi je Soča, škoda je le, da je proga kratka. Najtežja pa je bila olimpijska proga v Augsburgu. Sicer si pa kanuisti želimo vedno novih in težjih prog.«

Na koncu bi omenil še to, da je bil Tonči v lanskem letu v anketi Dnevnika izbran za športnika leta med kanuisti in kajakaši. Poznavajoč njegovo pridnost, prizadevnost in vztrajnost, sem prepričan, da se mu bo uresničila tudi njegova največja želja, da bi se aktivno udeležil olimpijskih iger v Münchnu. To mu vsi od srca želimo.

N. M.

Tonči Hočevar pred ciljem na svetovnem prvenstvu v Meranu

»Namesto navadne vode, pijte Radensko.«

Tako pravi ena izmed reklam. Pa nas je zanimalo, koliko te pijače je potrebno, da Mercator zadosti željam potrošnikov. Od tovariša Viktorja Marolta, šefa špecerijskega skladišča sem izvedel naslednje:

»Specerijski artikli so vezani eden z drugim. Radenska voda spada med množičnejše artikle. Jasno je, da gre v letni sezoni dosti več pijač, seveda tudi Radenske. V tem času potrebujemo dnevno približno 1500 zabojev te pijače. Morda je ta količina najnujnejša. Pri nas si prizadevamo za sezono pripraviti zadostno količino Radenske. Lani smo si tako pripravili okrog 30.000 zabojev in zastoja ni bilo, kljub temu, da so včasih prihajale tudi manjše količine. Tudi težav z embalažo nismo imeli.«

Težave starega leta

Nič več nazaj ne bo starega leta, ki nam prinašal je dosti skrbi. Mimo je šinil kot silhueta, zaključili z njim smo sredi noči.

Žalovanja za njim bo sicer malo, saj smo stiskali večkrat pesti, predpisom ustregli smo, kar se je dalo, bilo tako je, kakor sledi:

Zvišanja, dviganja cen vrtoglavih in pa predpisov sto in na sto, niso pogruntali davkov ta pravih, zato se godilo nam je tako.

Ni nam uspela ta ljuba reforma kljub apeliranju vseh oblasti. Krivec je tu — nedosežena norma, ki je podmerila svoje časti.

Dinar naš ubogi se je kotalil vedno bolj hitro navzdol in navzdol, kdor je imel ga, je hitro zapravil za stroje, za avto, ali za sol.

Večkrat vmes so zamrznile cene, zatem pa je vedno odjuga prišla, resnosti tu pač ni bilo nobene, politika taka je vsakič zašla.

Večkrat je zmanjkalo sladkorja in olja, čajnega masla, masti in soli. Ljudi se polasčala skrb in nevolja, kljub temu, da imeli so polne kleti.

To tiho prenašali so penzionisti, ki niso dosegli življenjske ravni. Premalo jim dajemo, bodimo si čisti, saj bomo vsi enkrat tam — tudi mi.

Leto to staro smo preživeli, ni bilo najboljšje, hudo tudi ne. Da bi le takega v bodoče imeli take so naše skromne želje.

Zdaj ko vstopamo v novo to leto, kaj nas vse čaka, nihče ne ve, delati moramo še bolj zavzeto potem bo gotovo boljše za vse.

Tone

VODORAVNO: 1. popularen artikel Mercatorja, dve besedi, 11. južni sadež, 17. vrsta palme, 18. gora v Švici, 19. enakopravnost, 21. vera muslimanov, 23. Mladinska knjiga, 24. znamka juh, 25. vrtna senčnica, 27. zidar-sko orodje, 28. ščitnik za uho, 30. ploskovna mera, 31. čebelji samec, 33. dohodki naložene glavni-ce, 34. dišeča rastlina, 36. dre-serka, 38. simbol za radon, 39. oče, 40. lepa visoka drevesa, 41. pater, 45. morski sesalec, 47. Estonec, 49. domače moško ime, 50. tra-pec, 51. pujsek, 55. strošek, 56. obredna obleka, 57. izolacijska snov, 59. predlog, 60. velika luka v Jadranu, 61. pristaš kraljevine, 64. znamka motorjev, 66. pevec Robič, 67. balkanska soba, 69. svinjski hrbet, 70. števniki, 72. oznaka za Irsko, 74. polž, 76. iz-zivalec, 79. počestni psi, 81. moško ime, 83. koralni otok, 84. termiti, 85. Mercatorjeve občasne proda-je, dve besedi, 86. stik.

REŠITEV KRIŽANK —
POSLOVNE ENOTE MERCATOR

NAVPIČNO:

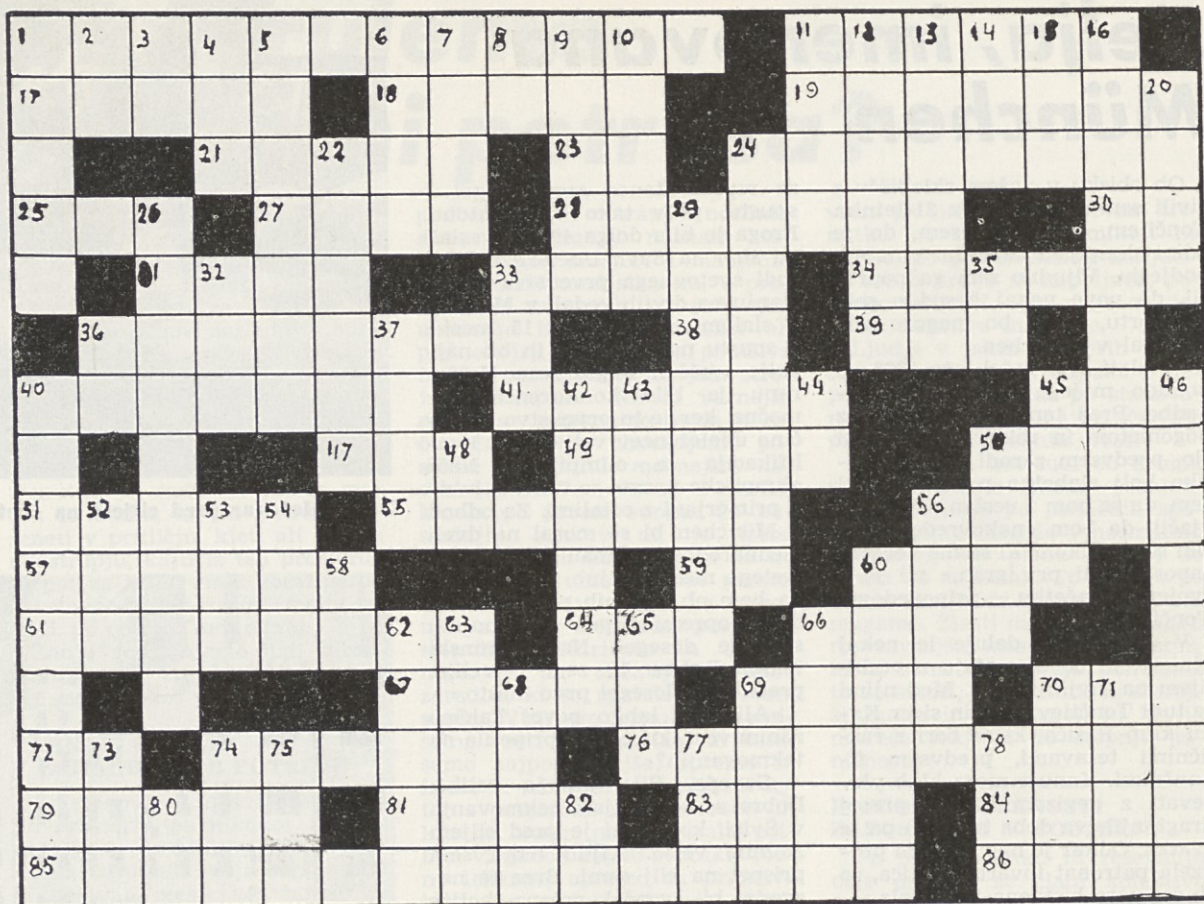
1. vam želi veselo in srečno, 2. email, 3. ee, 4. trgovina - Kočevje, 5. ra, 6. Grmada, 7. Velenje, 8. italka, 9. At, 10. Maribor, 11. Emona, 12. rak, 13. Cres, 14. tovarna Mesnih izdelkov, 15. RCH, 16. uskok, 17. blagovnica Beograd, 18. LJ, 19. jestvina, 20. am-nestija, 21. neon, 28. Hrana, 30. IK, 31. nj, 34. NDR, 35. IBI, 17. Panonija Ptuj, 40. RAT, 43. PU, 48. IK, 49. RI, 57. alk, 55. ahasver, 57. NK, 59. pisar-nice, 61. še, 63. Dolsko, 64. ton, 66. SR, 67. Loče, 68. Lena, 71. Metlika, 72. Rož-nik, 73. kapela, 75. Albanec, 79. Gra-dišče, 80. vi, 82. skop, 83. Aram, 86. ia, 88. čorba, 89. RR, 91. Horn, 94. barka, 95. op, 99. Specerija, 101. vsad, 104. So-lunci, 105. at, 109. KC, 112. Lila, 114. MR, 116. par, 117. va, 119. rek, 120. rn, 122. Raa, 123. olt, 127. ika, 128. stani, 131. Investa, 134. elo, 136. lok, 137. so-larji, 138. rtič, 139. deci, 141. Vardar, 142. ete, 143. zavora, 144. Anhovo, 148. racman, 151. mroži, 152. bevan, 154. če-te, 155. id, 156. Hrana, 157. da, 158. noga, 160. nit, 162. ali, 164. mate, 165. osat, 167. esej, 170. eta, 172. bas, 174. TV, 177. RD, 179. RP, 180. na, 181. ON, 182. pa.

Pripomba: pri vpisu besed je nastala pri 154 navpično pomota. Pisati bi moralo vojaške formacije ne velika sita. Za pravilno rešitev bomo upo-števali oboje, rete ali čete. Vodoravno pa ocnik ali ornik. Za pomoto se opra-vičujemo.

VODORAVNO:

1. Veletrgovina »Mercator«, Ljublja-na, 2. am, 3. erar, 24. et, 25. Tamar, 26. Sljeme, 27. mah, 29. Milan, 32. roke, 33. Vrhnik, 36. snop, 38. žir, 39. ora-kelj, 41. in, 42. SPA, 44. obogatena, 45. Ela, 46. Pad, 48. Ibar, 50. ura, 52. Riko, 53. vs, 54. Narta, 56. Janka, 58. NLP, 60. vžit, 62. idamo, 64. te, 65. re, 66. Slaki, 68. laneni, 69. vo, 70. amaro, 73. krom, 74. SAE, 76. ajdi, 77. elise, 81. česalnica, 84. SS, 85. vtič, 87. Tržič-Preskrba, 90. ara, 91. ha, 92. ek, 93. Eka, 94. bolan, 96. oer, 97. Nona, 98. aba, 99. šop, 100. Lovro, 102. rapidi, 103. rl, 104. sipina, 106. eh, 107. prt, 108. čk, 110. kik, 111. Baloh, 113. cet, 114. menu, 115. Ipavec, 118. Kraš, 120. Ra, 121. Ilirec, 123. Ogerc, 124. nadav, 125. ae, 126. čin, 128. sluz, 129. slr, 130. EI, 132. SR, 133. jer, 135. klek, 137. Standard, 140. Taverna, 143. zel, 145. ok, 146. CE, 147. ter, 149. dativ, 150. Emba, 153. očnik, 156. hladilnica, 159. rejen, 161. čreva, 163. eho, 164. Morana, 166. kočice, 168. asi, 169. Novo leto, 171. Asari, 172. boe, 173. Msta, 175. TT, 176. ožaritev, 177. Rtanj, 178. kavarna Evropa, 183. INA, 184. OE, Detail, 185. panj, 186. nako.

križanka križanka križanka križanka križanka

NAVPIČNO: 1. model, 2. plo-skovna mera, 3. os. zaimek, 4. gorski reševalni čoln, 5. talisman, 6. nogometni klub iz Madrida, 7. kal, 8. kemični znak za srebro, 9. mračne, 10. tajfun, 11. moško ime, 12. ime predsednice Indije, 13. velika trgovina, 14. reka v Rusiji, 15. ni star, 16. formacija

letal, 20. teža embalaže, 22. pri-delki, 24. žitarica (pomanjševal-no), 26. zanimivost, 29. nespočita, 32. pritok Donave v Avstriji, pod Švabsko Juro, 33. paradiž, 35. znak za Sarajevo, 36. dve zapo-redni črki, 37. škotska ovčarka iz filma, 40. trgovina s papirjem, 42. računske operacije, 43. hčerin

mož, 44. osebni zaimek, 45. revol-ver, 46. območje — ozemlje, 48. oznaka Tuzle, 50. kavbojska vrv, 52. Turku (Finska), 53. grška črka, 54. debela palica, 56. ribiška po-trebščina, 58. kemični znak za li-tij, 60. avstrijska pokrajina, 62. shramba za seno, 63. razširjene rastline, 65. orodje žanjic, 66. ga ima vijak, 68. riba stoječih voda, 69. geometrijsko označen vrh, 70. stoj, 71. tovarna v Domžalah, 73. jelenje oglašanje, 74. nordijsko ime za smuči, 75. lijak, 77. beo-grajski delavski list, 78. umetnost latinsko, 80. enaka soglasnika, 82. oznaka za številko (numero).

REŠITEV SLIKOVNE KRIŽANK

Glasilo delovne skupnosti ve-letrgovine »Mercator«, Ljub-ljana, Aškerčeva 3 — Izdaja centralni delavski svet veletr-govine »Mercator« — Izhaja enkrat mesečno — Ureja ured-niški odbor: Edo Božič, Danilo Domajnko, Branke Gorjup, Kancijan Hvastija, Nada Lom-bardo, Marjan Pogačnik, Jože Rener, Janez Rozman, Mirko Rupelj, Stane Vrhovec, Ivanka Vrhovčak — Glavni urednik: Marjan Pogačnik — Odgovor-na urednica: Ivanka Vrhovčak — Tehnični urednik: Danilo Domajnko (Delavska enotnost) — Tiska: tiskarna »Toneta Tomšiča«, Ljubljana